

Skriftlig oppgave
UEFA A-lisens, NFF 2011/12

HØYT TEMPO ELLER GOD KONTROLL?

En analyse av Barcelonas angrepsrytme i
Champions League 2011
med hovedfokus på antall touch

av Finn Bredo Olsen

FORORD

Lars Monsen ledet nylig, en gruppe med fysisk handicappede, til toppen av Snøhetta. Fjellturen ble sendt på tv, og var underholdning for det norske folk. For deltagerne gikk det nok til tider hardt for seg. Dette var uvant for dem, og fysisk og mentalt krevende. Noen av dem vurderte nok også å gi opp dette litt syke prosjektet.

Samtidig pågikk det en parallell kamp mot overmakten, for å levere en besvarelse til trenerkurs. Selv om jeg nesten har kloret meg til blods over de mange regnestykkene, eller den overveldende arbeidsmengden, er det fint å si til seg selv: "Kjør på videre. Det er bratt nå, men det er bare nedtur hvis du gir opp."

For noen uker siden, da jeg så litt mørkt på det, tror jeg det hjalp at tv-en stod på i bakgrunnen, og viste at gjengen på vei til Snøhetta hadde det tøft, men at de holdt ut. Å være i en sånn prosess kan være både godt og vondt, men mest lærerikt. Så både jeg og fjellklatrerne holdt ut.

Når jeg nå setter strek sender jeg en stor takk til spillerne i Lyns A-stall. Per definisjon er de amatører, men gutta opptrer så profesjonelt det lar seg gjøre. Dere har vært fine samtalepartnere og prøvekaniner for meg, karer. Og dere har tatt hensyn når jeg har hatt dårlig tid.

En av gutta i Lyn-stallen er blomsterbud, og han skal få ta turen på døra til min gode venn og veileder Pål Arne Johansen, med en solid bukett. Du er kunnskapsrik og krevende, støttende og motiverende. Og jeg vet at du jobber mye. Derfor er jeg imponert av hvor positiv du har vært, og hvor mye tid du har satt av til meg. Samtalene har jo kommet til de fleste av døgnets tider. Tusen takk for hjelpa, Pål Arne!

Kollegene mine i Lyn fortjener mange klapp på skuldra, for å vise stor forståelse for at jeg har vært opptatt på annet hold, alt for lenge. Ikke så rent sjelden har de ordnet opp for meg, når jeg har kuttet ned tiden rundt treningene på Kringsjø til et minimum, eller stått over et møte.

Familien skal også ha stor takk. Lillebror Mini hjalp meg i gang med å telle touch i starten, og har støttet meg hele veien. Unn Karin, søstera mi, har både vasket språk, holdt øynene mine åpne, og motivert meg i skrivinga. Storebror Terje diskuterer alltid fag, og får meg til å tenke nytt, og det gjorde han til og med den siste kvelden jeg skrev.

For deltagerne på turen til fjelltopps var det en stor lettelse å nå målet sitt. De jobbet hardt, men lærte nok mye underveis. Og står bedre rustet nå, enn før turen.

Og lettelsen begynner å sige på her også. Jeg er først og fremst praktiker i faget, og derfor godt fornøyd med at Norges Fotballforbund har satt høye krav til utdanningsløpet mitt. For jeg står også bedre rustet til fortsettelsen, nå.

Nå føles det som å ha scoret seiersmålet, på overtid. Langt på overtid. Og så høre BBC 5 lives Alan Green kommentere scoringen: "It's a scrappy goal, but it's a goal. And it comes deep, deep into injury time."

Og til deg som nå skal gå løs på lesing av en litt uvanlig analyse av Barcelonas angrepsspill, nemlig valg av antall touch, jeg vil at du skal vite én ting:

Det du leser er i stor grad hamret ned på ett og ett touch.

Oslo, februar 2012

Bredo

SAMMENDRAG AV HØYT TEMPO ELLER GOD KONTROLL?

Jeg har i denne oppgaven sett på hvor mange touch spillerne på Barcelona bruker i lagets angrepsrytme. Bakgrunnen for at jeg valgte dette temaet er først og fremst at mange begrunner Barcelonas suksess de siste årene med deres eminente ett-touch-spill, mens min oppfatning har vært at laget i liten grad bruker ett-touch-pasninger i spillet sitt – og heller prioriterer ballkontroll fremfor å drive opp tempoet. I denne oppgaven har jeg gjort en systematisk undersøkelse av hva Barcelona faktisk gjør i angrepsspillet sitt med tanke på antall touch.

Metoden jeg har valgt er videoanalyse av samtlige involveringer med ball hos samtlige Barcelonas spillere i de sju Champions League-kampene de spilte våren 2011. Hver involvering har blitt registrert på et analyseskjema, som i neste omgang har gitt meg muligheten til å analysere de innsamlede dataene ut fra ulike perspektiver.

Det har i liten grad tidligere vært undersøkt hvor mange touch spillerne på et fotballag faktisk bruker i ulike deler av spillet, og sånn sett er det et relativt lite utforsket område jeg har belyst. Det er dog en problemstilling som også krever en del avgrensninger – så jeg har i denne oppgaven kun sett på hva Barcelona-spillerne faktisk gjør ute på banen; uten å se på mulig forklaringer til dette, for eksempel i motstanderens motspill.

Jeg har søkt svar på fire ulike problemstillinger. Innenfor min første problemstilling, som ser på bruken av ett touch, finner jeg at 25 % av alle handlinger med ball er på ett touch, mens for eksempel 36 % skjer på to touch. Min andre problemstilling, om forskjellen på effektive angrep og angrepsspillet totalt sett, viste at Barcelona i snitt bruker flere touch, og en mindre andel ett-touch (20 %), i de angrepene der de scorer kontra de andre angrepene.

Innenfor min tredje problemstilling fant jeg at det er forskjell mellom spillerne på Barcelona i hvor mange touch de bruker. De mest kreative spillerne Pique, Xavi, Iniesta, Villa og Messi bruker i snitt flere touch enn de øvrige spillerne. Messi er den spilleren med flest touch; han bruker i snitt tre touch per involvering. Til slutt fant jeg at Barcelona bruker minst touch i de periodene hvor de ønsker å bevare resultatet i kampen. På 5-1 hjemme mot Shakhtar Donetsk og på 2-0 borte mot Real Madrid bruker laget henholdsvis 1,8 og 2,0 touch i snitt, mot 2,5 touch som snitt totalt sett i hele materialet.

Jeg ser på funnene som interessante, og som relevante å ta med meg inn i trenergjerningen – der jeg vil jobbe videre med god ballkontroll vs. høyt tempo.

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	2
Sammendrag.....	4
1. Bakgrunn for oppgaven.....	6
2. Problemstillinger.....	8
3. Teori.....	9
4. Metode.....	13
4.1 Metodiske begrensninger og avgrensninger.....	13
5. Resultater	14
5.1 Scoringsangrepene ett touch.....	17
5.2 Spillernes individuelle tall.....	28
5.3 Faser i forhold til stilling og tidsperioder.....	32
5.3.1 Faser i kampene – stilling sammenlagt.....	34
5.3.2 Tidsperioder.....	51
6. Diskusjon	52
6.1 Kombinasjonsspill på ett touch.....	52
6.2 Scoringsangrepene.....	53
6.3 Maurtua på Nordberg.....	56
6.3.1 Kampdimensjonen.....	57
6.3.1.1 Angrep mot etablert forsvar.....	58
6.3.1.2 Spesifisitet.....	59
6.3.2 Den strukturelle dimensjonen.....	59
6.3.3 Den relasjonelle dimensjonen.....	60
6.3.4 Den individuelle dimensjonen.....	60
6.4 Barcelonaspillernes roller.....	61
6.4.1 Og Messi dribler seg bort, igjen.....	61
6.4.2 Dirigenten.....	62
6.5 Hvordan og hvorfor bruker Barcelona ett touch?.....	63
6.6 Høyt tempo eller god kontroll?.....	64
6.6.1 Herredømme over kampen.....	64
6.6.2 Tidlig gjenvinning.....	65
6.6.3 Samme klima som sist.....	65
6.7 Konsekvenser for egen trenerpraksis.....	66
6.8 Feilkilder.....	67
6.9 Ny og tidligere forskning.....	68
6.10 Veien videre for fotballforskningen.....	69
6.11 Konklusjon.....	70
Referanseliste	
Vedlegg	

1. BAKGRUNN FOR OPPGAVEN

Min fotballinteresse har flere bein å stå på. Jeg har slukt det meste av kamper, informasjon og statistikk, som klassisk anglofil fotballsupporter, så lenge jeg kan huske.

I tillegg har jeg hatt en noe mer faglig inngang. Men det startet helt uten tilknytning til trenerutdanning, midt på syttitallet. Med ganske vaklende steg, som 10-åring, ledet jeg min første trening med Brønnøysunds miniputter.

De faglige stegene på Sør-Helgeland ble etter hvert stødigere. Det ble de nok mye ved hjelp av en dyktig storebror Terje, som prøvde å påvirke meg til å følge med på spillet. Han så de engelske tippekampene med fagbrillene på, mens jeg noe mer nervøst opplevde dramatikken som utspant seg på balløya. Og etter hvert har denne blandingen av faglig interesse og supporterens kunnskap om lag, spillere, trenere, managere og fotballkultur generelt, vært god å ha.

Noen fine (og for meg nesten altoppslukende) sesonger som målsnik i 3. divisjon ga meg et annet perspektiv å se fotballspillet fra. Men etter to korsbåndskader var det slutt på det kapitlet. Selv om jeg hele tiden hadde holdt tak i trenergjerningen, ble det nå enda tydeligere for meg at jeg skulle være fotballtrener, og helst bare det.

Og sånn ble det. Jeg har vært heldig å få drive med utvikling av unge og ambisiøse fotballspillere siden 1997, først og fremst i toppklubbene Lyn og Stabæk og ved Norges Toppidrettsgymnas.

I det arbeidet er det en sentral del som handler om å strekke seg etter de beste i verden. Det blir viktig å finne ut hva de aller beste faktisk gjør i kamp. Da er det lurt å analysere toppkamper, topplag og toppspillere. Spesielt i årene fra 2006 ble verdens beste sett på med lupe, og fra mange forskjellige vinkler.

Og nettopp vinklingen til Barcelonas angrepsspill i denne oppgaven, er vel også litt utradisjonell. Jeg mener at jeg med så lang erfaring som trener, lærer mest av å gå løs på helt nye ting, og til dels ekstreme innganger, når jeg først skal "forske" litt. Det at jeg finner ut av ting på egen hånd, gir meg en trygg og god plattform å stå på i den mer tradisjonelle trenerhverdagen.

Som fotballtrenere tar vi veldig mange avgjørelser. Og hvis vi ikke blir for konforme i vår tenkning, men tør å godta at fotball kan spilles og forstås på alle mulige måter, tror jeg vi tar flere gode avgjørelser.

Jeg opplevde for noen år siden at det både i og utenfor fagmiljøet ble pratet om det hurtige kombinasjonsspillet til Barcelona. Og konklusjonen var ofte at spill på ett touch var nøkkelen til suksess.

Jeg ble interessert i dette, for Barcelona fikk, og får fortsatt, strålende resultater med spillet sitt. Og katalanernes mest toneangivende spillere Messi, Xavi og Iniesta blir hvert år nominert til kåringen av verdens beste spiller. Skal man hjelpe en ung spiller som drømmer om å bli like god som Xavi, så får man sette seg inn i hva fyren driver med, og ikke bare la seg rive med som supporter.

Derfor begynte jeg å telle touch, og se nærmere på hvem som gjorde hva, og hvordan de gjorde det. Jeg ble allerede da overrasket over hvor sjeldent Barcelonaspillerne brukte ett touch i pasningsspillet sitt. Den vedtatte sannheten var jo at verdens beste angrepslag de siste årene, spilte kombinasjonsspill på ett touch.

Stor kunnskap om et emne åpner ofte dørene til nye verdener av kunnskap. Og jeg ønsket meg mer kunnskap om både enkeltspillere og kollektivet til Barcelona. Så da jeg skulle skrive oppgave til NFFs UEFA A-lisens kurs, syntes jeg det var riktig å sette på fagbrillene og ta et dypdykk i Barcelonas angrepsrytme. Jeg har avgrenset det til først og fremst å gjelde antall touch på ballen, og hva disse brukes til.

2. PROBLEMSTILLINGER

I mitt arbeid med Barcelonas angrepsrytme har jeg, ut fra både bakgrunnen for oppgaven og de teoretiske aspektene presentert i forrige kapittel, søkt svar på følgende fire problemstillinger:

- 1) I hvor stor grad bruker Barcelona faktisk ett touch i pasningsspillet sitt, og hvor mange touch bruker laget i de øvrige involveringene sine med ball?
- 2) Er det forskjell på bruk av antall touch i Barcelona-angrep som fører til mål kontra de øvrige angrepene?
- 3) Er det forskjell på hvor mange touch de ulike spillerne i de ulike posisjonene bruker?
- 4) Er det variasjoner i hvor mange touch Barcelona bruker ut fra sammenlagtstillingen? Herunder ser jeg også på om antall touch varierer i forhold til tidsfaser i kampen.

I resultatkapitlet vil jeg gå gjennom disse fire problemstillingene én etter én for å presentere funnene mine.

3. TEORI

Norsk fotball har historisk sett hentet mye inspirasjon fra England. I 1994 kom vår suksessfulle landslagssjef Egil Drillo Olsen, sammen med Nils Johan Semb og Øyvind Larsen ut med boka "Effektiv fotball". Den tok for seg spillestilen som lå bak Norges A-landslagssuksess på 90-tallet. Boka hadde et stort fokus på hvilke angrep som ga målsjanser og scoringer.

Det samme fokuset finner vi i Charles Hughes' "The Winning Formula" (1990). I denne boka viser Hughes via statistiske analyser at majoriteten av scoringer i fotball kommer etter angrep med fem trekk eller mindre.

Med dette teoretiske grunnlaget, og ikke minst Drillo sine strålende resultater med det norske landslaget, har norsk fotball vært preget av angrep med få trekk, og herunder en stor vektlegging av breakdown-angrep og dødball-angrep.

En begrensning ved å vurdere kun de effektive angrepene i fotball, er at man da ser på en veldig liten del av spillet. I "Effektiv fotball" (1994) kan vi lese at hvert lag har cirka 180 angrep i løpet av en kamp (s. 10). Og når vi videre vet at det i gjennomsnitt scores mellom to og tre mål per kamp i fotball, så utgjør altså dette under 1 % av alle angrepene i en fotballkamp.

For noen år siden kom artikkelen "Analysis of passing sequences, shots and goals in soccer" (Hughes & Franks, 2005). Dette er en artikkel som peker på at de fleste pasningssekvenser i fotball er korte, og at det derfor er naturlig at de fleste mål scores etter få trekk. Deres mest interessante funn var dog at de suksessfulle lagene i VM 2002 evnet å få betydelig mer ut av sine lengre pasningssekvenser enn de mindre suksessfulle lagene gjorde. For hver 1000 lengre pasningssekvens produserte de suksessfulle lagene 125 skudd, mens de mindre suksessfulle lagene kun produserte 70 skudd (ibid., s. 5). Artikkelen tok altså for seg hvordan hele spillet korrelerte med ulike suksess- og effektivitetsvariabler. Den peker på at det er i de lengre pasningssekvensene at den største forskjellen mellom de beste og de nest best lagene kommer tydeligst til syne.

I Toppfotballsenterets VM-rapport fra 2010 kommer mye av det samme frem. De beste lagene har ballen mer enn de mindre gode lagene. Og de beste lagene bruker blant annet dette overtaket i ballinnhav til å oppnå flere gjennombrudd i løpet av en kamp. Dette gjelder også gjennombrudd inn i det rapporten definerer som "farlige rom" (rom i bakre ledd, bakrom og rom foran mål).

Et annet interessant funn her er at spillet som helhet har endret seg noe fra "Effektiv fotball" ble skrevet. Hvert lag har færre (og lengre) angrep per kamp. Scoringene kommer nå i større grad etter flere trekk og mot forsvar i god balanse.

Tallene fra VM 2010 og Champions League 2011 viser at hvert lag nå har henholdsvis 129,4 (VM 2010) og 122,5 (CL 2011) angrep per kamp. Innenfor disse angrepene har lagene i gjennomsnitt henholdsvis 27,7 og 38 gjenvinninger av ballen før motstanderlaget har fått den under kontroll.

Hvis vi inkluderer Norges åtte EM-kvalifiseringskamper i dette materialet står vi med 101 internasjonale kamper totalt. Da kommer det frem at det i snitt scores 2,4 mål per kamp. Målene scores i snitt etter fire trekk, og angrepene varer i 13 sekunder. Hele 45,2 % av målene scores mot lag i etablert forsvar. Disse angrepene inneholder i snitt 6,4 trekk og varer gjennomsnittlig i 20,5 sekunder.

I VM-rapporten fra 2010 kombineres det metodiske grepet med å se på alle angrep, og ikke bare de effektive angrepene. Man ser på forsvarslagets innvirkning på angrepslaget og vice versa. Denne "spill-motspill" dynamikken er noe som man rent teoretisk finner belegg for i "Interacting Performances Theory" (O'Donoghue, 2009), hvor forfatteren skriver at "Performance profiles can be produced for teams and individual athletes in sport. However, a team or individual sports person never plays against themselves. Indeed, the way they play is often influenced by the quality and type of opposition" (abstract, s. 26). Han beskriver videre teorien sin gjennom følgende fire påstander:

1. The performance is influenced by the particular opponent
2. The outcome of a performance is influenced by the quality and the type of opponent
3. The process of a performance is influenced by the quality and the type of opponent
4. Different players are influenced by the same opponent types in different ways

I boka "Ferdighetsutvikling i fotball" (Bergo et al, 2002) er det samme perspektivet beskrevet som "kampdimensjonen" ved fotballspillet. Forfatterne peker på at "Forholdet til spillerne på motstanderlaget er like karakteristisk for fotballspillet som forholdet til medspillerne. Motstanderne virker på den ene siden begrensende på de muligheter vårt lag har, men samtidig kan motstanderlagets reaksjoner gi oss nye muligheter" (s. 100).

I denne oppgaven har jeg valgt å ikke gå nærmere inn på forholdet til motstanderlaget, men kun fokusert på hva Barcelona-spillerne har gjort med ballen. Samtidig har jeg videreført perspektivet fra VM-rapporten 2010, og sett på hele spillet, ergo alle situasjoner og alle touch på ballen i løpet av samtlige kamper i undersøkelsen. Jeg har også trukket ut de effektive angrepene. I de 16 angrepene som ga scoring, har jeg sett på likheter og forskjeller mellom disse effektive angrepene og "hele" spillet til Barcelona.

I norsk fotball og fotballforskning har vi som tidligere nevnt, i stor grad vært opptatt av effektive angrep. En annen ting vi har vektlagt sterkt, er lagorganisering og lagstruktur. Det som kalles "den strukturelle ferdighetsdimensjonen" (Bergo et al, 2002, s. 97-100).

Jeg har i denne oppgaven i større grad tatt utgangspunkt i den individuelle ferdighetsdimensjonen (ibid., s. 94-97). Jeg ser på hvor mange touch hver enkelt spiller bruker i hver enkelt situasjon. Siden de ulike ferdighetsdimensjonene henger naturlig sammen med hverandre, vil summen av alle disse individuelle handlingene si noe om Barcelonas struktur i angrepsspillet sitt. Ikke gjennom formasjoner, tallkombinasjoner, figurasjoner og konfigurasjoner, men mer gjennom det vi med en samlebetegnelse kan kalle for angrepsrytme.

Jeg har avgrenset min undersøkelse til å gjelde antall touch på ballen, og har funnet en tidligere studie som har sett på noe av det samme. Artikkelen heter "Number of ball touches in international football" (Carlsen, 2009). Forfatteren viser hvordan han i sin studie har sett på antall touch brukt av spillerne på elitelag i både norsk, spansk, engelsk, italiensk og brasiliansk fotball. I tillegg var én kamp fra Champions League, én fra engelsk 1. divisjon og én kamp fra norsk 2. divisjon med i undersøkelsen. Som i denne undersøkelsen var dødballer og dueller utelatt.

Carlsen (ibid.) kom frem til at det i gjennomsnitt på samtlige kamper ble brukt 2,4 touch på ballen per involvering. Interessant var det å registrere at lag på høyere nivå brukte flere touch i snitt enn lag på lavere nivå. Kamper fra både Premier League, Serie A og Barcelona (i La liga) hadde i gjennomsnitt 2,5 touch per involvering. mens i kampene Rosenborg-Fredrikstad (Tippeligaen, 03.05.2009), Racing Santander-Villareal (La Liga 15.02.2009) og Preston-Sheffield United (engelsk 1.divisjon, 08.05.2009) ble det kun brukt 2,2 touch i snitt per involvering. Det laveste tallet fant forfatteren i norsk 2. divisjon, der Kjelsås IL kun brukte 1,9 touch i snitt per involvering i sin kamp mot Bodø/Glimt 2 (14.04.2009). Forfatteren peker på at én mulig forklaring på dette er at et lavere ferdighetsnivå

gjør at spillerne skaffer seg selv mindre tid med ballen enn de beste spillerne gjør, og at en annen mulig forklaring kan være lagenes spillestil. I kampen fra brasiliansk toppliga var gjennomsnittet 2,7 touch per involvering. En klar svakhet ved undersøkelsen er at data ble samlet "live", og det ble ikke brukt video i ettertid for å øke reliabiliteten. Carlsen har heller ikke tatt for seg likheter og forskjeller mellom effektive og ikke-effektive angrep.

4. METODE

Som metodisk inngang har jeg valgt videoanalyse.

Etter forespørsel fikk jeg overlevert videofiler fra Toppfotballsenteret ved Kenneth Wilsgård med de sju CL-kampene Barcelona spilte i sluttspillet våren 2011.

Dernest har jeg sett gjennom samtlige kamper med utallige stopp og tilbakespolinger for å analysere antall touch på hver enkelt spiller i enhver situasjon, som deretter har blitt ført over på et eget utarbeidet analyseskjema (se vedlegg 1). Til sammen har ca. 12.500 touch blitt analysert i dette arbeidet.

4.1 METODISKE BEGRENSNINGER OG AVGRENSNINGER

Den største begrensningen ved metoden er at videoene fra kampene er såkalt "kommersiell filming". Denne filmingen inkluderer repriser, nærbilder, bilder av publikum, trenere etc. I "fagfilming" derimot, vil det være konstant filming av ballen og spillet. Dette medfører at en del situasjoner ikke blir analysert, fordi de rett og slett ikke er filmet.

En annen begrensning ved metoden er at den ikke tar høyde for motspillet til Barcelonas motstanderlag. Dette beskrev jeg også i teorikapitlet, og det medfører at jeg ikke kan si noe om hvordan for eksempel motstanderens balanseforhold og presshøyde virker inn på Barcelonas angrepsrytme.

En viktig avgrensning ved oppgaven er at dødballer som frispark, innkast, cornere og målspark, samt dueller, altså situasjoner der involveringen "må" skje på ett touch, ikke er inkludert i resultatene som blir presentert i det neste kapitlet. Resultatene er med andre ord basert på situasjoner der Barcelona-spillerne har valget mellom å bruke ulike antall touch.

5. RESULTATER

I resultatkapitlet har jeg valgt å ta for meg problemstillingene én for én, og satt resultatene inn i tabeller som viser funnene innenfor de ulike problemstillingene.

Når det gjelder tallmateriale har jeg valgt å operere med hele prosent og kun en desimal etter komma (snitt), for å kunne se tallene.

Den første problemstillingen min er denne:

I hvor stor grad bruker Barcelona faktisk ett touch i pasningsspillet sitt, og hvor mange touch bruker laget i de øvrige involveringene sine med ball?

I tabellen under har jeg kategorisert antall touch i fem kategorier, og presenterer resultatene både per kamp og totalt.

	Ett touch	To touch	Tre touch	Fire touch	Fem touch +	Totalt inv.
Arsenal (b)	197	269	144	70	77	757
Arsenal (h)	200	310	162	81	91	844
Shakhtar D. (h)	176	256	127	52	79	690
Shakhtar D. (b)	139	265	138	62	52	656
Real Madrid (b)	187	253	130	66	80	716
Real Madrid (h)	176	225	120	71	63	655
Man. Utd. (n)	204	258	121	64	92	739
TOTALT	1279	1836	942	466	534	5057

Tabell 1: En oversikt over det faktiske antall ganger Barcelona bruker ulike antall touch i de sju CL-kampene våren 2011

I hjemmekampen mot Arsenal har Barcelona 844 involveringer, noe som er langt flere i enn i de resterende kampene. For eksempel ligger hjemmekampen mot Real Madrid nesten 200 involveringer lavere, 655. Da må det nevnes at Barcelona spilte 11 v 10 allerede fra 57 minutter mot Arsenal på Camp Nou.

I tabell 2 er de samme funnene presentert i prosent.

	Ett touch	To touch	Tre touch	Fire touch	Fem touch +
Arsenal (b)	26 %	36 %	19 %	9 %	10 %
Arsenal (h)	24 %	37 %	19 %	10 %	11 %
Shakhtar D. (h)	25 %	37 %	18 %	8 %	11 %
Shakhtar D. (b)	21 %	40 %	21 %	9 %	8 %
Real Madrid (b)	26 %	35 %	18 %	9 %	11 %
Real Madrid (h)	22 %	36 %	24 %	11 %	7 %
Man. Utd. (n)	28 %	35 %	16 %	9 %	12 %
TOTALT	25 %	36 %	19 %	9 %	11 %

Tabell 2: En prosentvis oversikt over Barcelonas bruk av ulike antall touch i de sju CL-kampene våren 2011

Ser man alle kampene samlet er en fjerdedel av alle Barcelona sine involveringer med ball på ett touch. To touch er den største potten i alle de sju kampene, og samlet sett er det 36 % to touch.

Tabellen viser en forholdsvis stor stabilitet i valg av antall touch, fra kamp til kamp. I bortekampen mot Shakhtar er man dog oppe på 40 % av alle involveringer på to touch. Dette er 4 prosentpoeng høyere enn snittet. Samtidig ser vi at ett-touchene i den samme kampen er nede på 21 %, mot normalt 25 %.

Antall touch i snitt for hver involvering i alle angrep samlet er betydelig lavere, og ligger på 2,5.

I tillegg til arbeidet med disse tallene fra samtlige spillsituasjoner i angrepsspillet til Barcelona, har jeg i tråd med problemstilling 2 sett nærmere på katalanernes 16 scoringer i disse sju kampene. Jeg har gjort dette for å se på forholdet mellom de angrepene som ga scoring og "hele spillet" til Barcelona. Her har jeg også sett på i hvilke situasjoner ett touch brukes. Dette gjør jeg for å få en dypere forståelse av når Barcelona velger å bruke ett touch kontra når de velger å bruke flere touch. Og samtidig ser jeg på hva de faktisk bruker ett touch til i de effektive angrepene.

I denne tabellen presenterer jeg funnene knyttet til de 16 angrepene Barcelona lagde mål i.

	Ett touch	To touch	Tre touch	Fire touch	Fem touch +	Totalt inv.
Arsenal (b)	1	3	2	0	1	7
Arsenal (h)	7	11	6	4	6	34
Shakhtar D. (h)	4	7	5	1	6	23
Shakhtar D. (b)	1	3	1	2	0	7
Real Madrid (b)	2	2	2	0	4	10
Real Madrid (h)	1	2	0	1	1	5
Man. Utd. (n)	5	8	0	3	1	17
TOTALT	21	35	16	11	20	103

Tabell 3: En oversikt over det faktiske antall ganger Barcelona bruker ulike antall touch i de angrepene som ga scoring i de sju CL-kampene våren 2011

Vi ser av tabell 3 at det faktiske antallet involveringer i scoringsangrepene på fem touch eller mer er 20, og det er nesten like høyt som for involveringene på ett touch. Av 103 involveringer er det kun 21 ett-touchere. Ikke i noen annen sammenheng i tallmaterialet, er disse to kategoriene tilnærmet like høye. Antall touch i snitt for hver involvering i scoringsangrepene er 2,9. Til

sammenligning vet vi at antall touch i snitt for hver involvering i alle angrep samlet er betydelig lavere, og ligger på 2,5.

I tabell 4 er de samme funnene presentert i prosent.

	Ett touch	To touch	Tre touch	Fire touch	Fem touch +
Arsenal (b)	14 %	43 %	29 %	0 %	14 %
Arsenal (h)	21 %	32 %	18 %	12 %	18 %
Shakhtar D. (h)	17 %	30 %	22 %	4 %	26 %
Shakhtar D. (b)	14 %	43 %	14 %	29 %	0 %
Real Madrid (b)	20 %	20 %	20 %	0 %	40 %
Real Madrid (h)	20 %	40 %	0 %	20 %	20 %
Man. Utd. (n)	29 %	47 %	0 %	18 %	6 %
TOTALT	20 %	34 %	16 %	11 %	19 %

Tabell 4: En prosentvis oversikt over Barcelonas bruk av ulike antall touch i de angrepene som ga scoring i de sju CL-kampene våren 2011

Tabell 4 viser at Barcelona bruker ett touch i kun 20 % av de effektive angrepene, mot 25 % i alle angrep samlet.

Både to, tre og fire touch er på noenlunde samme nivå som for alle angrep samlet. De største endringene er altså nedgangen i ett touch-bruken, og et betydelig oppsving i bruk av fem eller flere touch fra 11 % til 19 % i angrep som gir scoring.

Med dette som utgangspunkt, ønsket jeg å gå dypere inn i de 21 ett-touchene knyttet til scoringene – for å se på om det er noe mønster i hvilke situasjoner Barcelona bruker ett touch.

Her følger en beskrivelse av de effektive angrepene, med et spesielt fokus på ett-touchene i disse angrepene.

5.1 SCORINGSANGREPENES ETT TOUCH

ARSENAL-BARCELONA 2-1

Situasjon nr. 1

Barcelonas 1-0 i bortekampen mot Arsenal starter med frispark på midten, og følges av seks involveringer med to touch eller mer, før David VILLA scorer på ett touch.

VILLA når en stikker fra Messi før keeper, og setter den i mål fra 15 meter med innsiden av høyre fot. Villa presses hardt av en utrusende keeper, og har to stoppere jagende i ryggen.

Hele angrepet i antall touch: Frispark-2-3-3-2-2-5-**1**

Snitt touch: 2,6

Angrepets varighet: 21 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

BARCELONA-ARSENAL 3-1

Situasjon nr. 2

Barcelonas 1-0 i hjemmekampen mot Arsenal starter med innkast på høyre side, midt på motstanderens halvdel, og består ellers av 8 involveringer på 2 touch eller mer.

Angrepet som fører til denne scoringen er helt uten ett touch.

Hele angrepet i antall touch: Innkast-3-2-2-5-3-2-5-3

Snitt touch: 3,1

Angrepets varighet: 27 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar + gjenvinning 25 meter fra mål.

Situasjon nr. 3

Barcelonas 2-1 i hjemmekampen mot Arsenal starter med at venstre stopper Abidal vinner en hodeduell, og en feilvendt Andres INIESTA er først på en sprettende andreboll 8 meter på egen halvdel. INIESTA slår en kontrollert pasning på ti meter i støtte til en upresset venstre back med innsiden av høyre fot.

Hele angrepet: Duell-1-5-5-2-2-2-4-2-2-1-1-2-4-7-1-2

Snitt touch: 2,7

Angrepets varighet: 45 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

Situasjon nr. 4

Barcelonas 2-1 scoring i hjemmekampen mot Arsenal. Denne situasjonen er en del trekk senere enn situasjon nr. 3, men tatt fra samme angrep. Her har vi noe så sjeldent som to stk ett touch på rad i et effektivt angrep.

Høyre back Dani Alves mottar ballen på høyre side + 25 meter, og tar med seg ballen framover på første touch. På sitt andre touch spiller han en rolig pasning på sju meter på tvers inn i banen til møtende høyre ving Pedro, som er under noe press i rygg fra to motstandere.

PEDRO får ballen ganske perfekt på riktig fot, og bruker ett touch på å spille en fem meters pasning med innsiden av høyre fot på tvers tilbake til høyrebackens venstre fot.

DANI ALVES spiller videre på ett touch. Pasningen i støtte med innsiden av sin venstre fot er ti meter lang, og går til en upresset midtbanespiller.

Hele angrepet: Duell-1-5-5-2-2-2-4-2-2-1-1-2-4-7-1-2

Snitt touch: 2,7

Angrepets varighet: 45 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

Situasjon nr. 5

Barcelonas 2-1 angrep i hjemmekampen mot Arsenal avsluttes på følgende måte: Xavi fører ball på tvers sentralt 15 meter på motstanders halvdel. Iniesta plasserer seg i støtte, og får ballen i framrom. Iniesta avanserer 15 meter gjennom dribling og føring, og ender i mellomrom. Så slår han en fem meters pasning på sitt sjuende touch til en halvvendt David VILLA i litt vinkel 21 meter fra mål.

VILLA rettvender seg helt i det han bruker ett touch til å dytte ballen videre i bakrom på tredjemanns bevegelse fra Xavi. Pasningen er fire meter lang og presis med innsiden av høyre fot.

Xavi bruker så 2 touch på å score alene med keeper.

Hele angrepet: Duell-1-5-5-2-2-2-4-2-2-1-1-2-4-7-1-2

Snitt touch: 2,7

Angrepets varighet: 45 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

Situasjon nr. 6

Barcelonas 3-1 scoring hjemme mot Arsenal har tre situasjoner med ett touch involvering. Venstre stopper Abidal vinner en duell litt over midtstreken sentralt i banen.

PEDRO er feilvendt seks meter lengre fram og under press i rygg, da han får en sprettende ball mot seg. Han spiller en ti meters støttepasning med innsiden av høyre fot til en ganske upresset Xavi i framrom.

Hele angrepet: Duell-1-4-3-3-6-3-2-1-4-1-Straffe

Snitt touch: 2,8

Angrepets varighet: Fram til felling av Pedro 30 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar + Dødball (Straffespark).

Situasjon nr. 7

Barcelonas 3-1 scoring hjemme mot Arsenal. Dani Alves ligger helt ute på krittet på høyre side 28 meter fra dødlinja, og nesten på høyde med motstanders backledd. Ballfører Busquets er rettvendt og 15 meter lengre bak i banen. Busquets og Dani Alves har god vinkel seg imellom, og derfor også øyekontakt. Busquets spiller på sin andre touch en presis stikker i bakrom, og Dani Alves skjærer inn og mottar ballen 13 meter fra dødlinja. DANI ALVES spiller videre på ett touch til Xavi i sentralt mellomrom 18 meter fra mål med en halvhard pasning langs bakken med innsiden av høyre fot.

Hele angrepet: Duell-1-4-3-3-6-3-2-1-4-1-Straffe

Snitt touch: 2,8

Angrepets varighet: Fram til felling av Pedro 30 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

Situasjon nr. 8

Barcelonas 3-1 scoring hjemme mot Arsenal. Xavi mottar ballen 18 meter fra mål sentralt i mellomrom. Han finter og toucher litt for å legge til rette, mens han venter på tredjemanns bevegelse fra Pedro, som skjærer inn fra litt høyre og bakfra. Vinkel og øyekontakt er god, og med Xavis fjerde touch slippes ballen i rommet mellom motstanders venstre stopper og venstre back.

PEDRO får ballen tolv meter fra mål, og tar ett medtakstouch mot bakrom, og blir felt til straffespark.

Pedros hensikt var sannsynligvis ikke å spille ballen ifra seg på ett touch. Så denne situasjonen er tvilsom i registreringen av spill på ett touch.

Hele angrepet: Duell-1-4-3-3-6-3-2-1-4-1-Straffe

Snitt touch: 2,8

Angrepets varighet: Fram til felling av Pedro, 30 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

BARCELONA-SHAKHTAR DONETSK 5-1

Situasjon nr. 9

Barcelonas 1-0 scoring hjemme mot Shaktar Donetsk er et angrep med elleve involveringer, deriblant en ettoucher. Angrepet starter med at Xavi bryter med en kort støttepasning til venstre stopper Pique midt på banen. En upresset Pique legger tilrette før han spiller en kort pasning til venstre back Adriano med sin andre touch.

ADRIANO som er upresset på venstre, 10 meter egen halvdel, spiller en kort støttepasning tilbake til Pique. Pasningen er åtte meter lang, ikke hard og med innsiden av venstre fot til en upresset lagkamerat.

De åtte siste involveringene i angrepet som fører til denne scoringen er på to touch eller mer.

Hele angrepet: Brudd med pasning-2-1-2-2-5-3-5-2-3-4

Snitt touch: 2,9

Angrepets varighet: 31 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

Situasjon nr.10

Barcelonas 2-0 scoring hjemme mot Shakhtar Donetsk er et kort angrep mot etablert forsvar. Pique, Iniesta og Dani Alves er de involverte spillerne. Angrepet som fører til denne scoringen er helt uten bruk av ett touch.

Hele angrepet: 3-3-2

Snitt touch: 2,7

Angrepets varighet: 9 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

Situasjon nr. 11

Barcelonas 3-0 scoring hjemme mot Shakhtar Donetsk kommer på dødball. Xavi slår en corner langs bakken inn i straffefeltet, og PIQUE skyter i mål fra 14 meter på ett touch.

Hele angrepet: Corner-1

Snitt touch: 1

Angrepets varighet: 3 sek.

Angrepstype: Dødball.

Situasjon nr. 12

Barcelonas 4-1 hjemme mot Shakhtar Donetsk har minst to involverte spillere. Messi bruker minst sju touch i sin del av dette angrepet. Han dribler og fører seg inn i banen fra helt ute på høyre side, midt på motstanders halvdel. Rett utenfor straffefeltet sentralt, spiller han en presis pasning på tvers til Keita, som er på vei inn i feltet.

En upresset KEITA skyter hardt i mål på ett touch med venstre vrist fra 15 meter.

Nb! Her mangler starten på angrepet, grunnet filmingen!

Hele angrepet: ?-6-1

Snitt touch: 3,5 ?

Angrepets varighet: 7 sek?

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

Situasjon nr. 13

Barcelonas 5-1 hjemme mot Shakhtar Donetsk er et ganske langt angrep mot etablert forsvar. Nesten hele angrepet spilles med to touch eller mer, men avsluttes av XAVI fra åtte meters hold på ett touch med høyre fots innside.

Hele angrepet: 2-6-5-2-3-5-1

Snitt touch: 3,4

Angrepets varighet: 26 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

SHAKHTAR DONETSK-BARCELONA 0-1

Situasjon nr. 14

Barcelonas 1-0 borte mot Shakhtar Donetsk har sju involveringer. Den første av disse er fra keeper Valdes da han møter en ball som ruller rolig inn mot ham rett utenfor eget straffefelt. VALDES spiller en kontrollert pasning på ett touch til en ganske upresset venstre stopper Pique. Pasningen er 15 meter lang, og med innsiden av høyre fot.

Resten av dette angrepet går uten ett touch.

Hele angrepet: 1-2-2-4-2-4-3

Snitt touch: 2,6

Angrepets varighet: 19 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

REAL MADRID-BARCELONA 0-2

Situasjon nr. 15

Barcelonas 1-0 borte mot Real Madrid består av sju involveringer. De to første involveringene fra Pique og Xavi er på henholdsvis seks og tre touch. Messi mottar så ballen på høyre side 20 meter inne på motstanders halvdel. Han dribler og fører til to meter utenfor straffefeltet, og på sin tiende touch skyter han. Skuddet blir blokkert.

MESSI reagerer raskt, og dytter ballen i støtte til Xavi på ett touch med vrist/tå på sin venstre fot.

Hele angrepet: 6-3-10-1-3-6-1

Snitt touch: 4,3

Angrepets varighet: 24 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar+ gjenvinning.

Situasjon nr. 16

Barcelonas 1-0 borte mot Real Madrid har enda en involvering på ett touch. Xavi mottar støttepasningen fra Messi, og bruker tre touch på å spille Afellay på høyre side. Afellay får ballen 18 meter fra dødlinja. Han utfordrer, og drar seg forbi motstanderens venstre back på yttersiden. Deretter slår han et hardt innlegg foran mål på sin sjette touch.

MESSI stormer inn i feltet, og styrer ballen i mål på ett touch med innsiden av venstre fot.

Hele angrepet: 6-3-10-1-3-6-1

Snitt touch: 4,3

Angrepets varighet: 24 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar+ gjenvinning.

Situasjon nr. 17

Barcelonas 2-0 mål borte mot Real Madrid er et angrep uten ett touch.

Hele angrepet: Frispark-2-2-7

Snitt touch: 3,7

Angrepets varighet: 12 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

BARCELONA-REAL MADRID 1-1

Situasjon nr. 18

Barcelonas 1-0 hjemme mot Real Madrid starter med målspark fra keeper Valdes. Mascherano bruker to touch på å legge godt til rette tilbake til keeper. VALDES spiller en kontrollert medløpsspasning til Dani Alves helt ute på høyre side. Pasningen er 40 meter lang og slås med høyre fots innside.

Hele angrepet: Målspark-2-1-5-4-2

Snitt touch: 2,8

Angrepets varighet: 18 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

BARCELONA-MANCHESTER UNITED 3-1

Situasjon nr. 19

Barcelonas 1-0 scoring i finalen mot Manchester United har to involveringer på ett touch. De to kommer ikke på rad men henger allikevel sammen, så her går situasjon nr. 19 over i situasjon nr. 20.

Venstre stopper Pique vinner en hodeduell og feilvendte Xavi under hardt press er først på andrebullen, sentralt tre meter på egen halvdel.

XAVI møter ballen i lufta, og slår en fem meters støttopasning til en ganske upresset Iniesta, med innsiden av høyre fot.

Hele angrepet: Duell-1-2-1-2-4-2

Snitt touch: 2,0

Angrepets varighet: 13 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

Situasjon nr. 20

Barcelonas 1-0 angrep i finalen mot Manchester United fortsetter med at en ganske upresset Iniesta bruker to touch på å legge til rette, og spille en kort presis ball på tvers til Busquets sentralt ni meter inne på egen halvdel.

BUSQUETS har forholdsvis god tid, og slår rolig tilbake til Iniesta på ett touch.

Pasningen er fem meter lang, og slås med innsiden av høyre fot.

Dette er scoringsangrepet med lavest snitt (2,00) i antall touch på ballen pr. spiller.

Hele angrepet: Duell-1-2-1-2-4-2

Snitt touch: 2,0

Angrepets varighet: 13 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

Situasjon nr. 21

Barcelonas 2-1 scoring i finalen mot Manchester United har to involveringer på ett touch. I den første situasjonen mottar en upresset Xavi en støttepasning midt på banen. Han legger til rette på sin første touch, før han spiller en medløpsstartende Iniesta 10 meter inn på motstanders halvdel på sitt andre touch.

INIESTA får ballen litt bak seg, og press fra venstre, og slår derfor i støtte tilbake til Xavi på ett touch. Pasningen er 8 meter lang, og med yttersiden/hælen av høyre fot.

Hele angrepet: 2-2-3-2-1-2-4-2-1-4-4

Snitt touch: 2,5

Angrepets varighet: 26 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

Situasjon nr. 22

Barcelonas 2-1 scoring i finalen mot Manchester United har alt i alt elleve involveringer. Den andre involveringen på ett touch er angrepets tredje siste involvering.

En upresset Iniesta mottar ballen midt på motstanders halvdel, og legger til rette, før han slår en kort pasning på tvers til indreløpermakker Xavi.

XAVI, som også har ganske god tid, spiller kontrollert tilbake til Iniesta på ett touch. Pasningen er 8 meter lang, og med innsiden av høyre fot.

Hele angrepet: 2-2-3-2-1-2-4-2-1-4-4

Snitt touch: 2,5

Angrepets varighet: 26 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar.

Situasjon nr. 23

Barcelonas 3-1 scoring i finalen Mot Manchester United starter med en kort corner på høyre side. Xavi ruller så en rolig ball forbi Messi bakover langs sidelinjen.

MESSI gjør en liten kroppsfinte mens ballen passerer ham, og slår en støttopasning på 20 meter til en upresset høyre back Dani Alves. Pasningen slås med innsiden av venstre fot.

Hele angrepet: Corner-3-1-3-2-9-2-2

Snitt touch: 3,1

Angrepets varighet: 25 sek.

Angrepstype: Mot etablert forsvar+ gjenvinning.

Angrepene uten ett touch er markert med blå skrift.

Bruken av ett touch er spesielt under lupen i den mer inngående analysen av scoringsangrepene. De 21 involveringene på ett touch fordeler seg på følgende måte:

7 støttopasninger, 5 direkte scoringer (4 skudd og en styring), 3 korte pasninger på tvers, 1 innlegg til mellomrom, 1 gjenvinning, 1 rolig pasning eget felt, 1 medtak som fører til straffefelling, 1 målgivende kortpasning fra Villa til Xavi og 1 fantastisk pasning fra keeper Valdes til Dani Alves på 40 meter.

Ett-touch analysen viser også at 16 av de 21 involveringene er med innsiden av foten.

Det er ingen veggspill, flikker, overhopp eller andre typiske kjennemerker for kombinasjonsspill i forbindelse med de 16 Champions League scoringene til Barcelona våren 2011.

Vi ser at antall touch i snitt for hver involvering i scoringsangrepene er høyt: 2,9. Snittet for alle Barcelonas angrep i løpet av de 7 kampene er 2,5. Dette er en oppsiktsvekkende forskjell.

Vi ser også at det kun er ett målgivende angrep som ligger under gjennomsnittet for antall touch i alle angrep. Det er 1-0 målet mot Manchester United i finalen, som har et snitt på 2,0 touch.

Vi ser også tre scoringsangrep helt uten bruk av ett touch.

5.2 SPILLERNES INDIVIDUELLE TALL

Problemstilling nr. 3. *Er det forskjell på hvor mange touch de ulike spillerne i de ulike posisjonene bruker?*

I den første tabellen knyttet til denne problemstillingen, har jeg sett på hvordan antall touch har fordelt seg for hver av de 19 ulike spillerne Barcelona har benyttet i disse sju kampene. Posisjonen de har spilt i, står i parentes.

	Ett touch	To touch	Tre touch	Fire touch	Fem touch +	TOTALT
Valdes (k)	27	53	7	4	3	94
Dani Alves (hb)	142	216	92	35	44	529
Mascherano(st+m)	71	193	73	28	26	391
Pique (st)	58	128	67	37	33	323
Abidal (st/vb)	30	96	40	15	17	198
Xavi (hil)	161	235	212	102	109	819
Busquets (m+hst)	186	211	87	33	26	543
Iniesta (vil)	119	144	99	43	57	462
Pedro (v)	96	98	40	25	33	292
Messi (sp)	156	141	114	75	109	595
Villa (v)	51	56	32	22	30	191
Keita (vil)	57	86	30	17	10	200
Adriano (vb)	60	72	19	10	18	180
Afellay (v)	25	28	9	12	10	84
Puyol (vb)	20	36	10	3	3	72
Maxwell (vb)	16	29	4	4	4	57
Milito (vst)	1	9	3	1	2	16
Jeffren (v)	1	4	4			9
Sergi (v)	2	1				3

Tabell 5: En oversikt over antall touch de ulike spillerne i Barcelona totalt i de sju CL-kampene våren 2011.
Spillerne i blått har kun innhopp.

Tabell 5 viser at indreløper Xavi har ballen desidert mest, med 819 involveringer på sju kamper. Det vil si 117 involveringer per kamp. Villa (ving), som også har startet alle sju kampene har kun 191 involveringer til sammen, noe som bare gir 27 per kamp. Man skal også merke seg at Xavi har betydelig flere involveringer med både to og tre touch, enn han har med ett touch. Og hvis man slår sammen involveringer med tre touch og mer, har hjernen i Barcelonalaget 423 slike involveringer. Det betyr at den som ofte bestemmer rytmen i spillet, bruker tre touch eller mer 60 ganger i hver kamp.

Messis 298 involveringer med tre touch eller mer i løpet av de sju kampene, betyr at det går litt over 2 minutter mellom hver gang Barcelonas nummer 10 tyr til tre touch eller mer. Messi, i sin litt frie rolle som spiss, flyter inn og ut av kampen, og varierer sine involveringer fra få til mange touch.

I tabell 6 er de samme funnene presentert i prosent.

	Ett touch	To touch	Tre touch	Fire touch	Fem touch +
Valdes (k)	29 %	56 %	7 %	4 %	3 %
Dani Alves (hb)	27 %	41 %	17 %	7 %	8 %
Mascherano(st/m)	18 %	49 %	19 %	7 %	7 %
Pique (vst)	18 %	40 %	21 %	11 %	10 %
Abidal (vst/vb)	15 %	48 %	20 %	8 %	9 %
Xavi (hil)	20 %	29 %	26 %	12 %	13 %
Busquets (mb/hst)	34 %	39 %	16 %	6 %	5 %
Iniesta (vil)	26 %	31 %	21 %	9 %	12 %
Pedro (v)	33 %	34 %	14 %	9 %	11 %
Messi (sp)	26 %	24 %	19 %	13 %	18 %
Villa (v)	27 %	29 %	17 %	12 %	16 %
Keita (vil)	29 %	43 %	15 %	9 %	5 %
Adriano (vb)	33 %	40 %	11 %	6 %	10 %
Afellay (v)	30 %	33 %	11 %	14 %	12 %
Puyol (vb)	28 %	50 %	14 %	4 %	4 %
Maxwell (vb)	28 %	51 %	7 %	7 %	7 %
Milito (vst)	6 %	56 %	19 %	6 %	13 %
Jeffren (v)	11 %	44 %	44 %		
Sergi (v)	67 %	33 %			

Tabell 6: En prosentvis oversikt over antall touch for de ulike spillerne i Barcelona totalt i de sju CL-kampene våren 2011. Spillerne i blått har kun innhopp.

Det er tydelige forskjeller i prosentvis bruk av ulike touch for de forskjellige spillerne.

Den sentrale midtbanemannen Busquets har den største prosentvise andelen av sine involveringer på ett touch. Som ryddegutt i en del trange situasjoner er det ofte nødvendig for Busquets å sende ballen enkelt fra seg på ett (34 %) eller to touch (39 %).

Alle spillerne i backleddet har over 40 % involveringer på to touch. Av spillerne bak med mindre spilletid er bruken av to touch enda høyere: Puyol, Maxwell og Milito gjør over halvparten av sine involveringer på nettopp to touch, mens keeper Valdes ligger på 57 % to touch.

Xavi ligger lavt på direkte spill: 20 %. Det betyr at dirigenten bruker to touch eller mer i fire av fem involveringer.

At rollene er forskjellige ser vi også på Messi sine tall. Cirka én av fire ganger spiller han på ett touch, og der ligger han rundt snittet. Men Messi bruker også så mye som 18 % av alle sine involveringer på fem touch eller mer.

I den neste tabellen har jeg tatt for meg gjennomsnittlig antall touch for hver av de 19 spillerne i samtlige sju kamper. Her er det også en gjennomsnittlig individuell summering for alle kampene.

	Arsenal(b)	Arsenal(h)	Shakhtar(h)	Shakhtar(b)	Real (b)	Real (h)	Man.U. (n)	SNITT
Messi (sp)	2,9	3,1	3,2	2,6	3,2	2,7	3,2	3,0
Villa (v)	2,2	2,6	3,2	2,2	3,6	4,0	2,3	2,8
Xavi (hil)	2,5	2,9	2,6	3,0	3,5	2,5	2,7	2,8
Iniesta (vil)	2,6	2,8	2,2			2,9	2,6	2,6
Pique (vst)	2,6		2,6	2,5	2,6	2,6	2,8	2,6
Abidal (st/vb)	2,8	2,4					2,1	2,5
Afellay (v)		3,5	1,0	2,1	2,9		3,0	2,5
Pedro (v)	2,3	2,3	2,4	2,2	2,9	2,3	2,7	2,4
Mascherano(st/m)		2,4	2,4	2,5	2,3	2,3	2,6	2,4
Dani Alves (hb)	2,4	2,4	2,4	2,4	2,1	2,6	2,1	2,3
Adriano (vb)	1,0	2,3	2,1	2,4				2,3
Keita (vil)	2,4	1,8	2,2	2,4	2,1	2,4	2,5	2,2
Busquets (smb)	2,3	2,0	2,0	2,5	2,0	2,0	2,0	2,1
Maxwell (vb)	2,0	1,0	2,2					2,0
Puyol (vb)					1,9	2,3	1,8	2,0
Valdes (k)	1,4	1,5	2,3	1,7	2,1	2,3	1,8	1,9
Milito (vst)				2,6				2,6
Jeffren (v)				2,3				2,3
Sergi (v)					1,3			1,3

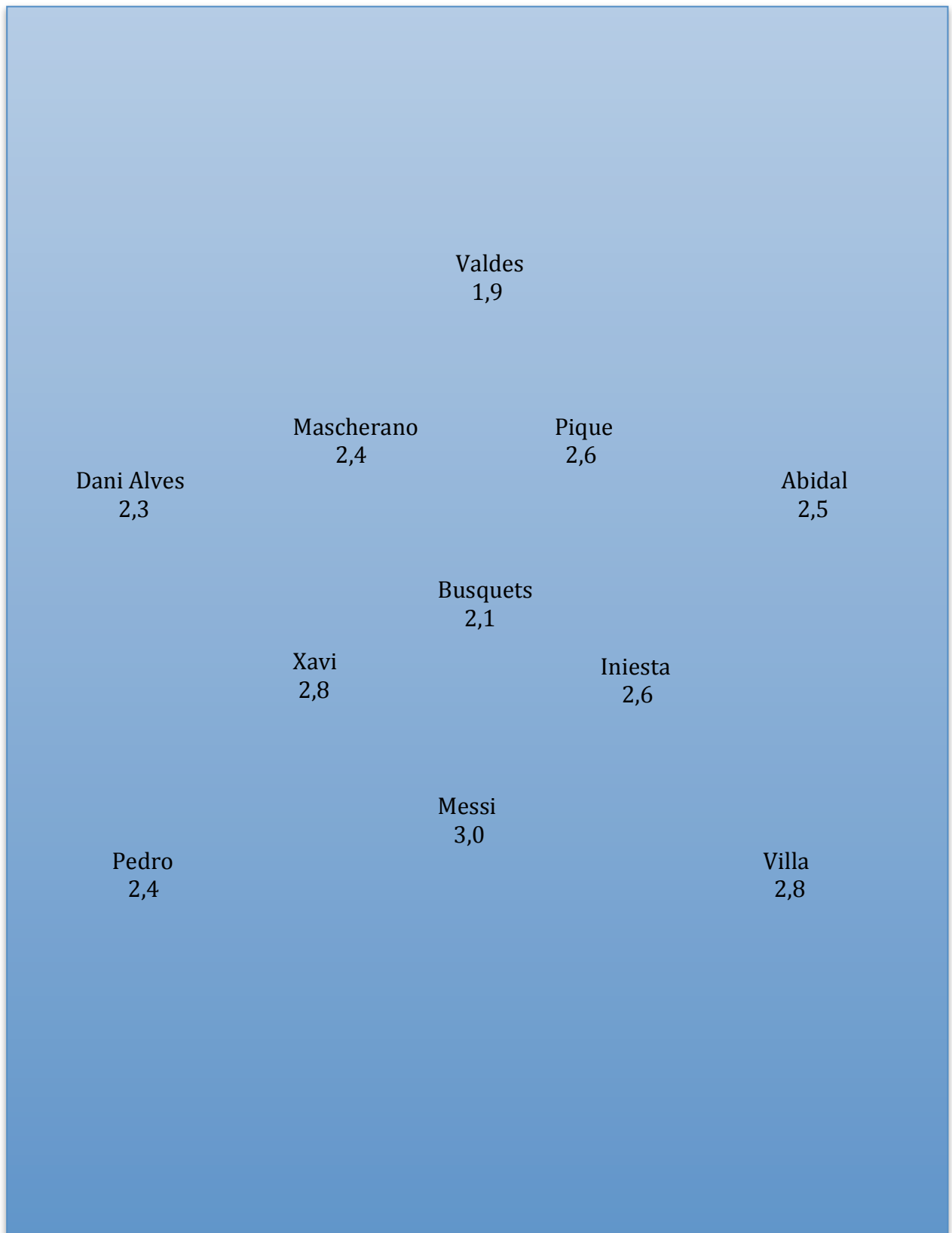
Tabell 7: En oversikt over gjennomsnittlig antall touch de ulike spillerne i Barcelona brukte i hver av de sju CL-kampene, samt totalt, våren 2011. I denne tabellen er spillerne rangert fra høyest til lavest gjennomsnitt. Innbytternes tall er i blått. Navnene er markert i blått og plassert nederst, for spillere som kun har innhopp.

Tabellen viser høyest snitt på Messi, og nest høyest på Villa. Messis gjennomsnitt svinger noe fra kamp til kamp, mens Villa er direkte ustabil. Når man har ballen så sjelden som Villa, gir noen driblinger med rundt ti touch, store utslag.

Xavi, som stort sett opererer i underkant av 3 touch, er helt oppe på 3,5 i bortekampen mot Real Madrid. Her er det mulig å spekulere i at Xavi tar mye av ansvaret for at tempoet i kampen på Santiago Bernabeu går ned.

Midtstopperne Mascherano og Pique er veldig stabile fra kamp til kamp. Også høyre back Dani Alves er ganske stabil. Mens Busquets stort sett har et snitt på 2 som midtbanespiller, og øker noen tideler når han spiller midtstopper, som for eksempel i bortekampene mot Arsenal og Shakhtar.

FØRSTEELLEVERENS SNITT TOUCH PÅ 7 KAMPER

Figur 1: Disse 11 startet finalen, og ble oftest valgt når alle var tilgjengelige.

5.3 FASER I FORHOLD TIL STILLING OG TIDSPERIODER

Til slutt går vi til min fjerde problemstilling.

Den ser slik ut:

Er det variasjoner i hvor mange touch Barcelona bruker ut fra sammenlagtstillingen? Herunder ser jeg også om antall touch varierer i forhold til tidsfaser i kampen.

La oss først se på hvordan antall touch varierer med stillingen i kampen(e).

Antall touch	Stilling	Antall involveringer
Ett touch	Leder	843
	Uavgjort	306
	Ligger under	131
To touch	Leder	1176
	Uavgjort	426
	Ligger under	232
Tre touch	Leder	594
	Uavgjort	225
	Ligger under	121
Fire touch	Leder	287
	Uavgjort	113
	Ligger under	66
Fem touch +	Leder	315
	Uavgjort	155
	Ligger under	66

Tabell 8: En oversikt over det faktiske antallet Barcelona bruker av ulike antall touch i de sju CL-kampene våren 2011 ut fra stillingen i kampen (gjelder finalen)/ stillingen totalt sett i hjemme/borte-oppgjøret er (gjelder de andre seks kampene) i kategoriene leder, uavgjort, ligger under.

Antall touch	Stilling	Prosentvis antall involveringer
Ett touch	Leder	26 %
	Uavgjort	25 %
	Ligger under	21 %
To touch	Leder	37 %
	Uavgjort	35 %
	Ligger under	38 %
Tre touch	Leder	18 %
	Uavgjort	18 %
	Ligger under	20 %
Fire touch	Leder	9 %
	Uavgjort	9 %
	Ligger under	11 %
Fem touch +	Leder	10 %
	Uavgjort	13 %
	Ligger under	11 %

Tabell 9: En prosentvis oversikt over antall touch Barcelona bruker i de sju CL-kampene våren 2011 ut fra stillingen i kampen (finalen) / stillingen totalt sett i hjemme/borte-oppgjøret (gjelder de andre seks kampene) fordelt på kategoriene leder, uavgjort, ligger under.

Tabellen viser at i periodene Barcelona leder kampene sine, er 26 % av alle involveringer på ett touch. Når de ligger under er kun 21 % av involveringene på ett touch. Og når vi snakker om så mye tallmateriale som fra sju fulle kamper, kan det se ut som en klar tendens til valg av metodikk i forhold til stillingen: Flere touch når Barcelona må ha mål. Færre touch når man bare skal beholde ledelsen. Det er mindre forskjeller når det gjelder to touch og oppover.

5.3.1 FASER I KAMPENE - STILLING SAMMENLAGT

Her har jeg valgt å gå gjennom samtlige faser der resultatet har endret seg mer eller mindre i hver enkelt av de sju CL-kampene.

ARSENAL-BARCELONA 2-1

Fase nr. 1

0-26 min. Stilling 0-0.

Sammenlagt: **UAVGJORT 0-0** i første kamp borte mot Arsenal.

Involvinger	211	
Ett touch	58	27 %
To touch	81	38 %
Tre touch	34	16 %
Fire touch	17	8 %
Fem+ touch	20	9 %

Sum touch 513

SNITT TOUCH 2,4

Fase nr. 2

26-78 min. Stilling: 1-0.

Sammenlagt: **LEDER 1-0** i første kamp borte mot Arsenal.

Involvinger	440	
Ett touch	112	25 %
To touch	152	35 %
Tre touch	91	21 %
Fire touch	42	9 %
Fem+ touch	43	9 %

Sum touch 1101

SNITT TOUCH 2,5

Fase nr. 3

79-83 min. Stilling: 1-1.

Sammenlagt: **UAVGJORT 1-1** i første kamp borte mot Arsenal. NB! Kort tid.

Involveringer	18	
Ett touch	7	39 %
To touch	3	17 %
Tre touch	4	22 %
Fire touch	1	6 %
Fem+ touch	3	17 %

Sum touch 45

SNITT TOUCH 2,5

Fase nr. 4

84-93 min. Stilling: 1-2

Sammenlagt: **LIGGER UNDER 1-2** i første kamp borte mot Arsenal.

Involveringer	90	
Ett touch	20	22 %
To touch	35	39 %
Tre touch	15	17 %
Fire touch	9	10 %
Fem+ touch	11	12 %

Sum touch 90

SNITT TOUCH 2,6

BARCELONA-ARSENAL 3-1

Fase nr. 5

0-45(+3) min. Stilling: 0-0.

Sammenlagt: **LIGGER UNDER 1-2** hjemme mot Arsenal.

Involvinger	385	
Ett touch	84	22 %
To touch	137	36 %
Tre touch	88	23 %
Fire touch	36	9 %
Fem+ touch	40	10 %

Sum touch 991

SNITT TOUCH 2,6

Fase nr. 6

45(+3)-53 min. Stilling: 1-0.

Sammenlagt: **2-2. LEDER PÅ BORTEMÅL** hjemme mot Arsenal.

Involvinger	65	
Ett touch	18	28 %
To touch	26	40 %
Tre touch	12	18 %
Fire touch	3	5 %
Fem+ touch	6	9 %

Sum touch 158

SNITT TOUCH 2,4

Fase nr. 7

54-56 min. Stilling: 1-1.

Sammenlagt: **LIGGER UNDER 2-3** hjemme mot Arsenal. *NB! Kort tid.*

Involveringer	13	
Ett touch	1	7 %
To touch	6	46 %
Tre touch	1	7 %
Fire touch	2	15 %
Fem+ touch	3	23 %

Sum touch 44

SNITT TOUCH 3,0

Fase nr. 8

57-69 min. Stilling: 1-1.

Sammenlagt: **LIGGER UNDER 2-3**. Spiller overtall 11 v 10.

Involveringer	128	
Ett touch	26	20 %
To touch	54	42 %
Tre touch	17	13 %
Fire touch	19	15 %
Fem+ touch	12	9 %

Sum touch 331

SNITT TOUCH 2,6

Fase nr. 9

70-71 min. Stilling: 2-1.

Sammenlagt: **UAVGJORT 3-3**. Spiller overtall 11 v 10. *NB! Kort tid.*

Involvinger	10	
Ett touch	3	30 %
To touch	1	10 %
Tre touch	4	40 %
Fire touch	1	10 %
Fem+ touch	1	10 %

Sum touch 89

SNITT TOUCH 2,7

Fase nr. 10

72-90 min. Stilling: 3-1.

Sammenlagt: **LEDER 4-3**. Spiller overtall 11 v 10.

Involvinger	243	
Ett touch	69	28 %
To touch	86	35 %
Tre touch	39	16 %
Fire touch	20	8 %
Fem+ touch	29	12 %

Sum touch 602

SNITT TOUCH 2,5

BARCELONA-SHAKHTAR DONETSK 5-1

Fase nr. 11

0-2 min. Stilling: 0-0.

Sammenlagt: **UAVGJORT 0-0** i første kamp hjemme mot Shakhtar. NB! Kort tid.

Involvinger	15	
Ett touch	2	13 %
To touch	7	47 %
Tre touch	4	27 %
Fire touch	0	0 %
Fem+ touch	2	13 %

Sum touch 39

SNITT TOUCH 2,6

Fase nr. 12

3-34 min. Stilling: 1-0.

Sammenlagt: **LEDER 1-0** i første kamp hjemme mot Shakhtar.

Involvinger	253	
Ett touch	58	23 %
To touch	93	37 %
Tre touch	42	17 %
Fire touch	20	8 %
Fem+ touch	40	16 %

Sum touch 705

SNITT TOUCH 2,8

Fase nr. 13

34-53 min. Stilling: 2-0.

Sammenlagt: **LEDER 2-0** i første kamp hjemme mot Shakhtar.

Involveringer	138	
Ett touch	42	30 %
To touch	49	36 %
Tre touch	22	16 %
Fire touch	14	10 %
Fem+ touch	11	8 %

Sum touch 325

SNITT TOUCH 2,4

Fase nr. 14

54-59 min. Stilling: 3-0.

Sammenlagt: **LEDER 3-0** i første kamp hjemme mot Shakhtar.

Involveringer	29	
Ett touch	12	41 %
To touch	6	21 %
Tre touch	7	24 %
Fire touch	1	3 %
Fem+ touch	3	10 %

Sum touch 69

SNITT TOUCH 2,4

Fase nr. 15

60 min. Stilling: 3-1

Sammenlagt: **LEDER 3-1** i første kamp hjemme mot Shakhtar. NB! 2 trekk!

Involvinger	2	
Ett touch	1	50 %
To touch	0	0 %
Tre touch	0	0 %
Fire touch	0	0 %
Fem+ touch	1	50 %

Sum touch 7

SNITT TOUCH 3,5

Fase nr. 16

61-86 min. Stilling: 4-1.

Sammenlagt: **LEDER 4-1** i første kamp hjemme mot Shakhtar.

Involvinger	206	
Ett touch	47	23 %
To touch	84	41 %
Tre touch	46	22 %
Fire touch	12	6 %
Fem+ touch	17	8 %

Sum touch 491

SNITT TOUCH 2,4

Fase nr. 17

87-90(+4) min. Stilling: 5-1

Sammenlagt: **LEDER 5-1** i første kamp hjemme mot Shakhtar.

Involveringer	48	
Ett touch	14	29 %
To touch	17	35 %
Tre touch	6	13 %
Fire touch	5	10 %
Fem+ touch	6	13 %

Sum touch 86

SNITT TOUCH 1,8

SHAKHTAR DONETSK-BARCELONA 0-1

Fase nr. 18

0-43 min. Stilling 0-0.

Sammenlagt: **LEDER 5-1** fra første kamp mot Shakhtar. Bortekamp her.

Involveringer	285	
Ett touch	54	19 %
To touch	109	38 %
Tre touch	71	25 %
Fire touch	29	10 %
Fem+ touch	22	8 %

Sum touch 725

SNITT TOUCH 2,5

Fase nr. 19

44-90(+) min. stilling: 1-0

Sammenlagt: **LEDER 6-1** i andre kamp borte mot Shakhtar.

Involveringer	369	
Ett touch	85	23 %
To touch	153	41 %
Tre touch	67	18 %
Fire touch	33	9 %
Fem+ touch	31	8 %

Sum touch 910

SNITT TOUCH 2,5

REAL MADRID-BARCELONA 0-2

Fase nr. 20

0-61 min. Stilling: 0-0

Sammenlagt: **UAVGJORT 0-0** i første kamp borte mot Real Madrid.

Involveringer	471	
Ett touch	119	25 %
To touch	163	35 %
Tre touch	86	18 %
Fire touch	43	9 %
Fem+ touch	59	13 %

Sum touch 1252

SNITT TOUCH 2,7

Fase nr. 21

62-76 min. Stilling: 0-0

Sammenlagt: **UAVGJORT 0-0** i første kamp borte mot Real Madrid. Overtall 11 v 10.

Involveringer	88	
Ett touch	19	22 %
To touch	29	33 %
Tre touch	15	17 %
Fire touch	9	10 %
Fem+ touch	16	18 %

Sum touch 259

SNITT TOUCH 2,9

Fase nr. 22

77-87 min. Stilling: 1-0

Sammenlagt: **LEDER 1-0** i første kamp borte mot Real Madrid. Overtall 11 v 10.

Involveringer	107	
Ett touch	32	30 %
To touch	37	35 %
Tre touch	19	18 %
Fire touch	13	12 %
Fem+ touch	6	6 %

Sum touch 250

SNITT TOUCH 2,3

Fase nr. 23

87-90(+) min. Stilling: 2-0

Sammenlagt: **LEDER 2-0** i første kamp borte mot Real Madrid. Overtall 11 v 10.

Involveringer	54	
Ett touch	18	33 %
To touch	23	43 %
Tre touch	10	19 %
Fire touch	2	4 %
Fem+ touch	1	2 %

Sum touch 107

SNITT TOUCH 2,0

BARCELONA-REAL MADRID 1-1

Fase nr. 24

0-54 min. Stilling: 0-0

Sammenlagt: **LEDER 2-0** i andre kamp hjemme mot Real Madrid.

Involveringer	470	
Ett touch	124	26 %
To touch	157	33 %
Tre touch	89	19 %
Fire touch	51	11 %
Fem+ touch	49	10 %

Sum touch 1203

SNITT TOUCH 2,6

Fase nr. 25

55-64 min. Stilling: 1-0

Sammenlagt: **LEDER 3-0** i andre kamp hjemme mot Real Madrid.

Involvinger	47	
Ett touch	15	32 %
To touch	14	30 %
Tre touch	7	15 %
Fire touch	7	15 %
Fem+ touch	4	9 %

Sum touch 115

SNITT TOUCH 2,4

Fase nr. 26

65-90 min. Stilling: 1-1

Sammenlagt: **LEDER 3-1** i andre kamp hjemme mot Real Madrid.

Involvinger	138	
Ett touch	37	27 %
To touch	54	39 %
Tre touch	24	17 %
Fire touch	13	9 %
Fem+ touch	10	7 %

Sum touch 335

SNITT TOUCH 2,4

BARCELONA-MANCHESTER UNITED 3-1

Fase nr. 27

0-27 min. Stilling: 0-0

Sammenlagt: **UAVGJORT 0-0** i finalen mot Manchester United.

Involveringer	274	
Ett touch	71	26 %
To touch	90	33 %
Tre touch	55	20 %
Fire touch	30	11 %
Fem+ touch	28	10 %

Sum touch 697

SNITT TOUCH 2,5

Fase nr. 28

28-34 min. Stilling: 1-0

Sammenlagt: **LEDER 1-0** i finalen mot Manchester United.

Involveringer	55	
Ett touch	17	32 %
To touch	20	36 %
Tre touch	7	13 %
Fire touch	5	9 %
Fem+ touch	6	11 %

Sum touch 129

SNITT TOUCH 2,4

Fase nr. 29

35-54 min. Stilling: 1-1

Sammenlagt: **UAVGJORT 1-1** i finalen mot Manchester United.

Involving	140	
Ett touch	27	19 %
To touch	52	37 %
Tre touch	23	17 %
Fire touch	12	9 %
Fem+ touch	26	18 %

Sum touch 409

SNITT TOUCH 2,9

Fase nr. 30

55-69 min. Stilling: 2-1

Sammenlagt: **LEDER 2-1** i finalen mot Manchester United.

Involving	118	
Ett touch	33	28 %
To touch	43	36 %
Tre touch	16	14 %
Fire touch	8	7 %
Fem+ touch	18	15 %

Sum touch 310

SNITT TOUCH 2,6

Fase nr. 31

70-90(+) min. Stilling: 3-1

Sammenlagt: **LEDER 3-1** i finalen mot Manchester United.

Involvinger	147	
Ett touch	54	37 %
To touch	53	35 %
Tre touch	18	13 %
Fire touch	9	6 %
Fem+ touch	13	9 %

Sum touch 327

SNITT TOUCH 2,2

Utgangspunktet her er at normalen for Barcelona er 25 % ett touch, og snitt touch per involvering er 2,5. Jeg ser på hver enkelt fase i forhold til normalen.

Er det tendenser som går igjen ved lignende stilling?

Går antall touch per involvering opp eller ned når Barcelona trenger mål?

Hva skjer ved ledelse?

Barcelona kommer under 1-2 på slutten i borteoppgjøret mot Arsenal. Med ledelse eller uavgjort i hele kampen fram til da (fase nr. 1+2+3), har Barcelona ligget på 27 % ett-touch involveringer. De ti siste minuttene (fase nr. 4), når stillingen ikke er i deres favør, går antall involveringer på ett touch plutselig ned til 22 %, som er lavere enn snittet (25 %).

Hjemmekampen mot Arsenal viser noe lignende. Hele første omgang (fase nr. 5) ligger Barcelona under sammenlagt 1-2. Og akkurat som på slutten i borteoppgjøret, er ett touch nede på 22 %. Så scorer Barcelona, og leder sammenlagt (fase nr. 6) på bortemål. Da bruker Barcelona 28 % ett touch, som lederlag i ti minutter. Så tar Arsenal på nytt ledelsen sammenlagt. Og i perioden 54-69 min. jager Barcelona mål, med kun 19 % ett touch involveringer. Tyder det på at Barcelona bevisst bruker færre ett-toucher, og generelt flere touch på ballen, når de trenger mål?

I fase nr. 31 er Barcelona komfortabelt i ledelsen 3-1, på slutten av finalen mot Manchester United. Og da slår de til med 37 % involveringer på ett touch, noe

som er ekstremt høyt i forhold til normalen på 25 %. Denne fasen er over 20 minutter lang og gjennomsnittsansall touch er nede i 2,2. Dette er betydelig under normalen på 2,5 .

Fase nr. 17 underbygger denne tendensen ytterligere. Barcelona går opp til 5-1 hjemme mot Shakhtar, og anser nok det som et meget godt resultat å ta med seg til bortekamp. Da går gjennomsnittlig touch per involvering helt ned til 1,8.

I borteoppgjøret mot Real Madrid står det 0-0 den første timen (fase nr. 20). Barcelonas antall touch i hver involvering er ganske nært normalen: ett 25 %, to 35 %, tre 18 %, fire 9 % og fem+ 13 %. Snitt-touch per involvering er 2,7. Eneste betydelige endringer til fase nr. 21 er at motstanderen blir redusert til ti mann, og at ett touch går ned til 22 %, mens fem+ touch går opp til 18 %. Kan det være sånn at 11 v 10-situasjonen ses på som en god mulighet til å ta ledelsen, og at det er derfor snitt touchet går opp til 2,9. Barcelona får sitt ledermål etter 76 min. Og i den neste fasen (nr. 22) bruker katalanerne 30 % ett touch, mens fem+ touch er få (6 %). Barcelona er fornøyd med resultatet, trenger ikke mål, og dermed begynner de å spille på færre touch (2,3). I denne kampen kommer det en fase til, som kan gi næring til spekulasjonen: Vi trenger ikke mål – spill fort! Barcelona scorer igjen, og touchene for resten av kampen (fase nr. 23) stuper videre nedover, og ser slik ut: ett 33 %, to 43 %, tre 19 %, fire 2 %, fem+ 1 %. Snitt touch 2,0.

5.3.2 TIDSPERIODER

Avslutningsvis har jeg tatt for meg hvordan bruk av ulike antall touch varierer i ulike tidsperioder av disse sju kampene. Resultatene ser slik ut:

	Ett touch	To touch	Tre touch	Fire touch	Fem touch +	TOTALT
0-15 min.	236	354	169	86	82	927
15-30 min.	220	290	199	91	116	916
30-45 + min.	176	278	146	74	87	761
45-60 min.	186	253	125	69	82	715
60-75 min.	186	287	134	67	80	754
75-90 + min.	274	373	168	79	90	984

Tabell 10: En oversikt over det faktiske antall ganger Barcelona bruker ulike antall touch i de sju CL-kampene våren 2011 ut fra tida i kampen

Vi ser at antall involveringer er høyt i starten av kampene, og at det går betydelig høyere igjen i kampenes siste kvarter. Det siste kan delvis forklares med at tilleggstiden er med i denne perioden. Men det kan også tyde på at Barcelona spiller mer direkte på slutten av kampene, når de leder. Resultatmessig kontroll har de jo i seks av sju avslutningskvarter.

	Ett touch	To touch	Tre touch	Fire touch	Fem touch +
0-15 min.	25 %	38 %	18 %	9 %	9 %
15-30 min.	24 %	32 %	22 %	10 %	13 %
30-45 + min.	23 %	36 %	19 %	10 %	11 %
45-60 min.	26 %	35 %	17 %	10 %	11 %
60-75 min.	25 %	38 %	18 %	9 %	11 %
75-90 + min.	28 %	38 %	17 %	8 %	9 %

Tabell 11: En prosentvis oversikt over antall touch Barcelona bruker i de sju CL-kampene våren 2011 ut fra tida i kampen

Her er det ganske små forskjeller fra tidsperiode til tidsperiode. Ett touch ligger mellom 23 % og 26 % i snitt for de fem første periodene. Det siste kvarteret, når vi vet at Barcelona har kontroll resultatmessig i seks av sju kamper, går antall ett-touchere opp til 28 %. Disse tallene er tatt med for å se om det var betydelige forskjeller i bruk av antall touch de forskjellige tidsperiodene i mellom. Det er det ikke.

6. DISKUSJON

Jeg vil i diskusjonsdelen ta for meg hva jeg leser ut av resultatene og sitter igjen med av inntrykk etter arbeidet med de fire problemstillingene. I den første delen av diskusjonen vil jeg se på både problemstilling 1 og 2, og ta for meg hva jeg har funnet ut når det gjelder "hele" Barcelonas angrepsspill, og de 16 angrepene som endte med scoring.

Da jeg begynte dette analysearbeidet, var jeg mest interessert i å finne ut hvor stor del av Barcelona sitt angrepsspill som består av kombinasjonsspill i høyt tempo, og på ett touch. Vi begynner derfor med dette:

6.1 KOMBINASJONSSPILL PÅ ETT TOUCH

Jeg har de siste månedene intensivt arbeidet med å finne ut hva Barcelona faktisk gjør med ballen i sitt angrepsspill. De sju Champions League-kampene våren 2011 er analysert. Jeg har telt antall touch på ballen hos hver enkelt spiller i alle disse kampene.

Alle involveringer der spillerne er tvunget til å bruke ett touch er fjernet. Det vil si at rene dueller, og igangsetting fra dødball som frispark, straffespark, målspark, avspark og innkast ikke er med i mine statistikker og tabeller.

Jeg står allikevel igjen med en stor mengde data på hva enkeltspillerne i Barcelona foretar seg med ballen. I alt gjenstår 5057 involveringer.

Jeg vet nå at 25 % av Barcelona sine involveringer er på ett touch (tabell nr. 2). I rene tall betyr det at i løpet av 7 kamper à 90(+) minutter velger Barcelonaspillerne å avlevere ballen 1279 ganger på sitt første touch. Og igjen betyr det at de rundt to ganger hvert minutt spiller på ett touch. Hvor mye hurtig kombinasjonsspill ligger det egentlig gjemt i disse tallene? Og hva annet bruker de ett-tochene til?

Den klart største andelen av de fem kategoriene er involveringer på to touch. Vi ser at Barcelonas spillere bruker to touch ved hele 36 % av alle involveringer.

Tre touch utgjør 19 %, fire touch 9 %, og av oppsamlingskategorien fem eller flere

touch er det 11 %.

Kampene er ganske grundig analysert. Jeg har sett de fleste spark på ballen mange ganger, og har dannet meg et bilde av hvilke individuelle valg spillerne foretar seg. Det gjelder hvilket antall touch de bruker, men også hva de bruker touchene sine til. Og det må nødvendigvis bli en betydelig mengde ett-toucher som egentlig er forholdsvis intetsigende. Så derfor bestemte jeg meg for å spisse utvalget. Jeg gikk for det som burde være en sikrere kilde for å finne kombinasjoner på ett touch. Jeg valgte å se veldig nøye på angrepene der Barcelona fikk uttelling, altså scoring.

6.2 SCORINGSANGREPENE

For å treffe mer blink så jeg altså nærmere på de 16 angrepene som førte til scoring for Barcelona. I løpet av disse angrepene er det i alt 103 involveringer. Man skulle kanskje tro at det prosentvise antallet involveringer på ett touch var høyere i disse effektive angrepene enn i alle Barcelonas angrep samlet sett. Det motsatte var tilfelle. Kun 21 av de 103 involveringene i scoringsangrepene var på ett touch. Og det blir bare 20 %, noe som er 5 prosentpoeng – eller 20 prosent – lavere enn andelen ett touch i alle Barcelonas angrep.

Så man kan si med sikkerhet at i disse sju sluttspillkampenes scoringsangrep, er så lite som 1 av 5 involveringer på ett touch. 4 av 5 involverte spiller ikke ballen direkte fra seg når man skal ”overrumple” motstanderen, og få ballen i mål.

Sluttspillet i Champions League 2011 starter med åttendedelsfinale. Og Barcelonas første kamp går i London mot Arsenal. Barcelona taper 2-1, og det er turneringens eneste tap for katalanernes del denne sesongen. Bortelagets scoring ved David Villa kommer riktignok på ett touch, men avslutningen er angrepets eneste involvering på ett touch. Villas scoringstouch er beskrevet som situasjon nummer 1 i kapitlet ”Scoringangrepene ett touch”.

I hjemmekampen mot laget fra Nord-London kommer det tre Barcelonamål. Det første angrepet (sit. nr. 2) som gir scoring (1-0) starter med innkast, og følges av åtte involveringer på to touch eller mer. Så der er det ingenting som kan karakteriseres som kombinasjonsspill på ett touch.

Angrepet som gir ledelse 2-1, midtveis i 2. omgang, har en varighet på 45 sekunder, og inneholder 3 adskilte situasjoner (sit. nr. 3,4 og 5) med ett touch. Barcelona skaffer seg ballkontroll ved at en feilvendt Andres Iniesta demper en sprettende 2. ball på ett touch i støtte til en upresset lagkamerat (sit. nr. 3).

Handlingen skjer på egen halvdel, og motstanderlaget er i ganske god balanse. Det at Iniesta her bruker ett touch kan ikke sies å være avgjørende for at det blir scoring. Men Barcelona har i hvert fall ballkontroll etter en duell. Også situasjon nr. 4, som er den eneste situasjonen med to ett-touchere på rad, er uvesentlig for utfallet av angrepet. Dani Alves og Pedro utveksler direkte pasninger litt innpå motstanderens halvdel, og Dani Alves bruker sitt tilslag til å spille en støttepasning, som gjør at Barcelona beholder ballen i laget rundt midtstreken.

Derimot er David Villas ett-touch-involvering (sit. nr. 5) rett utenfor straffefeltet, en flott målgivende pasning til Xavi. Indreløper Andres Iniesta fører og dribler seg inn i mellomrommet før han spiller Villa. Og på ett touch sender Villa ballen videre i bakrom til Xavi. Som oftest bruker Xavi mer enn ett touch i sine involveringer, og det gjør han også alene med keeperen her. Han tar kontroll/legger til rette på sitt første touch og scorer kontrollert på sitt andre. Avslutningen av dette angrepet kan være typisk for Barcelona. Hurtig og god ballkontroll, flere gode bevegelser rundt ballfører og presise pasninger i forhold til disse bevegelsene. Og det gjøres så skikkelig, at det muligens kan forstås som kombinasjonsspill på ett touch.

Scoringen som avgjør åttendedelsfinalen på hjemmebane mot Arsenal er et straffespark som kommer etter et lengre angrep mot etablert forsvar. Fra Barcelonas venstre stopper Abidal vinner ballen i en duell rundt midtstreken til Pedro blir felt til straffesparket tar det 30 sekunder. Og etter Abidals involvering har Barcelona 8 andre involveringer før den niende er Pedros ene touch. Her forsøker nok Pedro å ta med seg ballen til avslutning, men blir felt før han får tatt neste touch. Denne situasjonen med Pedro er beskrevet som situasjon nr. 8

Også situasjon nr. 6 og 7 er fra samme angrep. Disse to involveringene på ett touch er separate. Den første er fra Pedro rett etter Abidals duell. Og den andre kommer som angrepets tredje siste involvering, og er et innlegg fra Dani Alves til Xavi. Den særdeles fotballkloke høyre indreløperen bruker fire touch før Pedro blir lagt i bakken.

Venstreback Adriano står for den eneste ett-touch-involveringen (sit. nr. 9) i neste scoringsangrep. På egen halvdel slår en upresset Adriano i støtte til stopper Pique som også er upresset. Cirka et halvt minutt senere scorer Barcelona 1-0 i hjemmekampen mot Shakhtar, som vinnes 5-1 til slutt.

2-0 scoringen er helt uten direkte spill (sit. nr. 10), og 3-0 kommer på corner. Xavi slår corneren, og Pique scorer med et skudd (sit. nr. 11) fra 14 meter. Også

situasjon nr. 12 er et direkte skudd. Denne gang fra indreløper Keita (4-1), etter minst sju berøringer fra Messi som legger ballen til rette for scoring. Xavi scorer det femte Barcelonamålet, også det med et direkte tilslag, i situasjon nr. 13. Han setter ballen i mål fra kort hold, men hele forspillet på seks trekk har flere en ett touch.

Situasjon nr. 14 er en av to ganger Victor Valdes er involvert i scoringsangrep. Keeperen starter angrepet som fører til kampens eneste mål (1-0) på bortebane mot Shakhtar, med et enkelt innsidspark, rett utenfor eget straffefelt. Valdes sin involvering på ett touch blir etterfulgt av seks involveringer uten ett touch.

Messi har tre viktige involveringer i Barcelonas ledermål borte mot Real Madrid. Først fører, dribler og skyter han. Den prosessen tar ti touch. Så vinner han tilbake ballen, gjennom å strekke ut en fot (sit. nr. 15), og dytte ballen i støtte til Xavi. Og til slutt bruker han venstre innside til å score direkte fra kort hold (sit. nr. 16) på Afellays harde innlegg.

Nå er Messi i dytten, mot den gamle erkefienden. Han scorer nemlig også 2-0-målet (sit. nr. 17). I forkant kombinerer den lille magikeren fint med Busquets, begge spillerne bruker to touch, før Messi dribler og skyter i mål på sitt sjuende touch.

I situasjon nr. 18 er det nok en gang keeper Valdes som setter i gang angrepet. Men denne gang er han meget delaktig i målet. Han setter i gang et kort målspark mot høyre til Mascherano, selv om Real Madrid står høyt for å vinne ballen. Mascherano legger flid i sine to touch tilbake til keeper. Valdes slår så en fantastisk medløpspasning til høyre back Dani Alves helt ute på høyre side. Pasningen på rundt 40 meter spiller ubalanse i motstanderen, og denne ubalansen utnytter Barcelona til fulle. De angriper hurtig, og tar ledelsen 3-0 i sammenlagtoppgjøret mot sin verste fiende. Nå er det veldig nært finale for katalanerne.

Både situasjon nr. 19 og 20 er hentet fra den første scoringen i finalen mot Manchester United. Xavi spiller på ett touch i støtte til Iniesta, rett etter duell. Iniesta bruker to, og slår til Busquets. Deretter slår Busquets en direkte pasning på fem meter tilbake til Iniesta. Hele midtbanetrioen er på egen halvdel når dette skjer. Dette angrepet har lavest gjennomsnittlig antall touch per involvering, men det avsluttes med en serie på to, fire og to berøringer. Ett-touchene på egen halvdel var trolig viktigst for å beholde ballen.

Barcelonas 2-1 scoring i finalen mot Manchester United har to involveringer på ett touch, av i alt elleve involveringer. I den første situasjonen mottar en upresset

Xavi en støttepasning midt på banen. Han spiller på to touch i medløp til Iniesta litt over midtstreken. Iniesta får ballen litt bak seg, og velger derfor å spille i støtte tilbake til Xavi på ett touch (sit. nr. 21). Og selv om Iniesta bruker hælen, er det ingen kombinasjon som lurer motstanderen. Han retter bare opp den dårlige timingen i løp og pasning, og dermed beholder de ballen på samme sted.

Situasjon nr. 22 er den andre involveringen i dette angrepet på ett touch. Denne gangen er det Xavi som spiller tilbake til en upresset Iniesta på en berøring, midt på motstanderens halvdel. Iniesta bruker fire touch, før Messi scorer på sin fjerde touch, og gir Barcelona ledelsen 2-1. Ettersom Xavi raskt spiller tilbake til Iniesta på tvers, kan man si at dette er med på gi lagkameraten bra arbeidsforhold, men både gjennombrudd og avslutning gjenstår når Iniesta får ballen.

Barcelona leder nå 2-1 i finalen, og tar en kort corner i situasjon nr. 23. Som vanlig er Xavi og Messi involvert. Men de ser ikke ut som om de er interessert i å score ett mål til. De holder ballen ute på høyre side. Xavi triller ballen til Messi, som spiller en direkte og ganske lang støttepasning til Dani Alves ca. på midtstreken. Angrepet har fem trekk til, og ender med at David Villa avgjør kampen på to touch.

I løpet av disse 16 scoringsangrepene har det vært mye flott spill, som har åpnet motstanderen. Men det har ikke vært noen situasjoner der Barcelonas spillere har spilt to ett-touchere på rad, i noen gjennombruddsaksjoner. Faktum er at den eneste gangen det kom to direkte pasninger på rad i disse angrepene, ble begge slått vekk fra mål, og endte hos en lagkamerat rundt midtstreken med store deler av Arsenal's lag tilbake på rett side. Jeg har kalt denne enestående situasjonen nr. 4, og den kommer i forbindelse med 2-1 målet, som gir 3-3 sammenlagt, i åttendedelsfinalen på Camp Nou.

6.3 MAURTUA PÅ NORDBERG

Min analyse av Barcelona handler i utgangspunktet ikke om kampdimensjonen, og om hvilke muligheter motstanderen byr Barcelona på, eller omvendt. Den handler ikke om en slutt Real Madrid sjef José Mourinho som lokker katalanerne i fella. Det har han nemlig gjort før, og han kommer sikkert til å gjøre det igjen. Men hva Mourinho gjorde, og lyktes med, i "El Clasico" semifinalene i Champions league 2011, overlater jeg til andre å finne de store linjene og sammenhengene i.

Jeg har i stedet prøvd å sette meg inn i Barcelonas angrepsspill med bruk av forstørrelsesglass. Det blir litt som å stoppe opp i hagen for å studere maur. Å se den røde skogsmaurens nytteverdi og sammenheng i det store økosystemet er

interessant, men det er ikke den eneste måten å lære noe om maur på. Jeg bodde i mange år med Nordmarka som nær nabo, på Nordberg i Oslo. Der hadde jeg en stor maurtue i hagen. Og der gikk det med noen minutter i fascinasjon i ny og ne. Jeg forstår kanskje ikke så mye mer av de store sammenhengene i naturen etter å ha stoppet opp for å studere maurene i hagen. Men min forståelse for røde skogsmaurs gjøren og laden, i og rundt tua, er betydelig høyere nå enn før.

Og det er også tanken med denne oppgaven. Jeg ser mest på de individuelle detaljene i Barcelonas angrepsspill.

Med det får jeg selvfølgelig også et godt innblikk i den relasjonelle delen av spillet til dem jeg ser nærmere på. Og kanskje gir det meg også et bra innblikk i både struktur – hos Barcelona – og selve kampdimensjonen.

Og jeg tror at et av de mest verdifulle aspektene ved å sitte å stirre på detaljer lenge, er at man blir bedre på å konsentrere seg om å se. Det å lukke ute alt annet, og være årvåken i en sånn sammenheng, gjør at jeg forbedrer mine metoder hva angår konsentrasjon og oppfattelsesevne. Jeg mener at jeg har blitt bedre til å se fotball.

6.3.1 KAMPDIMENSJONEN

Fotballspillets overordnede mål er å score flere mål enn motstanderlaget, og dermed vinne kampen.

Begrepet kampdimensjonen innebærer fotballspillets og kampens sentrale dynamikk, vekslingen mellom angrep og forsvar, og de muligheter og begrensninger en motstander gir for eget lag. Man er nødt til å forholde seg til hva motstanderen gjør og må reagere på det. Spill og motspill, med to lags mange aksjoner og reaksjoner gjør fotballkampen kompleks. Jo bedre motstanden er jo vanskeligere er det å lykkes med eget spill.

Champions Leagues sluttspillkamper fra åttendedelsfinale til og med semifinale har også en ekstra dimensjon. De spilles over to kamper, én på hjemmebane og én på bortebane. Det bør man ta høyde for når man tolker materialet i denne oppgaven. Problemstilling 4 går nettopp på dette.

Min analyse av Barcelona handler, som sagt, ikke om kampdimensjonen. Men jeg så allikevel litt nærmere på det andre oppgjøret av "El Clasico" i semifinalen. Grunnen til det var et veldig høyt antall ett touch (37 %) i starten av andre omgang.

Barcelona vant 2-0 i første kamp, borte. I kamp nr. to må Real Madrid vinne med minst to mål for å gå videre. Og bortelaget stresser Barcelona med høyt og hardt

press. Allikevel er tallene fra første omgang ganske normale. Det viser antall touch per involvering. Possesjon for den første omgangen er for øvrig 65 %-35 % i Barcelonas favør.

Bildene fra andre omgang viser et særdeles hissig Real Madrid, som kommer høyt i banen med sine seks øverste spillere. Barcelona blir presset til å spille raskere enn ønsket. De prøver å ta ned tempoet og få kontroll over begivenhetene, men klarer det bare delvis. Fra den første halve timen i andre omgang, kan vi blant annet se at det er noe færre involveringer fra Xavi, og betydelig færre fra Messi. Argentineren har kun tolv involveringer denne perioden på 30 minutter.

Involveringssnittet for Messi per 30 minutter samlet er 28.

Det kan altså se ut som Barcelonas nøkkelspillere blir forsøkt tatt ut, samtidig som motstanderen presser høyt og skyver hardt.

Samtidig ser jeg at Barcelona ikke prøver i noe særlig grad å score mål. De finter spill i lengderetningen, for så sette litt fart i ballen på tvers og bakover for å komme unna motstanderens press. Den noe mer kvalitative undersøkelsen kan altså tyde på at det i denne tidsperioden er to årsaker til at Barcelona spiller på færre touch. Begge har med kampdimensjonen å gjøre. Den ene er motstanderens motspill, og den andre er Barcelonas ønske om å gjøre som vanlig, når de har resultatmessig kontroll.

6.3.1.1 Angrep mot etablert forsvar

Selv om mine undersøkelser ikke tar for seg Barcelonas motstanderes motspill og aksjoner spesielt, har jeg tatt med en grov vurdering av motstanderens forsvarsmessige balanseforhold og Barcelonas angrepstype i analysen av de 16 scoringsangrepene. Barcelona scorer to dødballmål, og ut fra mine observasjoner ser det ut som at de resterende 14 scoringsangrepene starter med at motstander er i defensivt relativt god balanse, eller at de kommer i balanse i løpet av angrepet. Det skal også sies at i fem av disse angrepene vinner Barcelona ballen tilbake på siste tredjedel av banen. Og ved en av gjenvinningene kan man kanskje si at motstanderen har relativt stor grad av ballkontroll, før Barcelona vinner ballen tilbake.

Men ettersom ingen av de 16 målene er klassiske kontringsmål, kan man spekulere i om Barcelona er komfortable med å spille angrep mot etablert forsvar, samt utnytte motstanderens tilstand rett etter gjenvinning.

Mastergradsstudent ved Norges Idrettshøyskole Anders Mortensholm har i sin studie "Angrepsspill i vinnerlag", konkludert med at det ikke er noen forskjell i balanseforholdene når de forskjellige sluttspillagene i Champions League 2011 angriper. Hans studie ser på de to finalelagene Barcelona og Manchester United,

og på deres motstanderlag på vei til finalen. Mortensholm sier at det å kunne angripe i balanse, for ikke å utsette seg for kontringsspill i mot, ser ut til å være en forutsetning for å spille Champions League på dette stadiet. Og at motstanderne angriper i balanse, kan da være en medvirkende årsak til at Barcelona ikke scorer kontringsmål.

6.3.1.2 Spesifisitet

Barcelona er alltid kvalifisert for spill i Champions League, og spiller også mange andre kamper der motstanderen er forsiktig med å blotte seg. Det kan bety at de blir mer opptatt av å øve på å spille mot etablert forsvar. Hvis de i stor grad spiller kamper mot motstandere i defensiv balanse, vil det være god tolkning av spesifisitetsprinsippet å trene mest på akkurat det. Og jeg syns det ser ut som det er nettopp det Barcelonas trener Pep Guardiola har gjort, og gjør, med laget sitt.

I problemstilling 4 spør jeg om det er forskjell på hvor mange touch Barcelona bruker ut fra sammenlagtstillingen. Jeg har delt opp alle de sju kampene i faser, med stillingen som utgangspunkt. Fasene er nummerert kronologisk, og fase nr. 1 er de 26 første spilleminuttene i bortekampen mot Arsenal. Barcelona tar da ledelsen i kampen, og fase nr. 2 går til stillingen endrer seg neste gang. Det er i alt 31 faser i de sju kampene, der fase nr. 31 er de siste 20 minuttene av finalen. Jeg har også laget en tabell som viser Barcelonas bruk av forskjellige antall touch ved ledelse, uavgjort og når de ligger under.

6.3.2 DEN STRUKTURELLE DIMENSJONEN

Et lags felles forståelse, valg og handlinger kalles den strukturelle dimensjonen. Felles retningslinjer gjør valgene enklere, og utførelsen er ofte så innøvd at spillet kan se ut som det går på skinner. Enkeltspillerne i et lag som har gode offensivt strukturelle ferdigheter, har gjerne spisskompetanse på forskjellige delferdigheter satt sammen til en nærmest mekanisk enhet.

Om Barcelonas struktur kan jeg si at de stiller opp i et noe moderert 1-4-3-3 system, med Messi i en slags fri spissrolle. Han vandrer en del, men ligger litt bak de to vingene, som utgangspunkt. Bortsett fra Messis vandringer, er Barcelona overraskende stabile i sine posisjoner i det offensive spillet, slik jeg ser det. Det er færre plassbytter enn ventet, når laget har ballen. De spiller til tider med høye backer, spesielt på høyre. Midtbanen jobber tett samlet offensivt, med indreløperne høyere enn den sentrale spilleren.

Defensivt skal backene på plass i leddet sitt, hvis de når hjem. Hvis ikke, går den sentrale midtbanespilleren ned som ekstra stopper, og en av stopperne ut på ballsida. Blir Barcelona spilt lavere, ser det ut som om begge vingene har

oppgaver så langt ned, at de fyller opp midtbaneleddet. Men defensiv struktur er ikke veldig tydelig hos katalanerne. Den overskygges ofte av en noe mer ustrukturert, men hissig gjenvinning.

6.3.3 DEN RELASJONELLE DIMENSJONEN

Denne dimensjonen omtaler flere spilleres valg og utførelse sammen, i en gitt situasjon. Spillere som har spilt sammen lenge viser ofte frem gode relasjonelle ferdigheter.

Hos Barcelona har midtbanetrioen (Xavi, Busquets og Iniesta) gode relasjonelle ferdigheter, både offensivt og defensivt. De jobber godt sammen når motstanderen har ballen, og vinner ofte andreballer for hverandre. Offensivt spiller disse tre og Messi til tider telepatisk sammen. De bruker et veldig presist pasningsspill, og dette får god hjelp av glimrende og samtidige bevegelser. Xavi, som har dirigentrollen, virker å ha gode relasjoner med hele laget. Men fra sin rolle som høyre indreløper, har han spesielt god relasjon til høyre back Dani Alves. De to vingene (oftest Pedro og Villa), har jobben med å strekke motstanderlaget. De starter ofte mot bakrom, og får av og til betalt selv. Men først og fremst lager de ugreie hos motstanderen, og lager plass til gutta bak seg. De relasjonelle sammenhengene er mange og gode i Barcelona. Min påstand er at noe av grunnen til det, er Barcelonas evne til å få store deler av kampene sine i kjente spor.

6.3.4 DEN INDIVIDUELLE DIMENSJONEN

Denne dimensjonen handler om enkeltspillerens handlingsvalg og utførelse, i en gitt situasjon. Et bredt repertoar å velge fra og gode valg, gjør at en spiller ofte lykkes uansett ytre forhold. En god spiller kan også løse sine oppgaver til det beste for sitt lag hvis han er taktisk sterk, selv om han har et mer begrenset teknisk repertoar, eller ikke er verken fysisk sterk eller hurtig. Disse spillerne har ofte evnen som på fagspråket kalles god persepsjon. Det betyr at de er gode på å hele tiden hente ny og viktig informasjon om hva som skjer på banen, og så bruke den til beste for laget sitt.

Og vi ser også spillere med store begrensninger på det taktiske plan, som slipper til på høyt nivå. Men da har de som regel noe annet veldig sterkt å slenge i disken, som ekstrem fart, voldsom og smittende vinnervilje eller noe annet som kler en rolle i laget.

6.4 BARCELONA-SPILLERNES ROLLER

Som i mange andre lag, er også de ulike rollene i Barcelonas lag besatt av spillere som har betydelige forskjeller i sitt individuelle repertoar. Trener Pep Guardiola bruker disse forskjellene ganske rått til å bygge et lag av sterke rollefigurer som kler Barcelonas fellesskap. Her skal jeg si litt om to av dem:

6.4.1 OG MESSI DRIBLER SEG BORT, IGJEN...

Lionel Messi fylte 20 år 2007. Det året ble han kåret av FIFA til verdens nest beste fotballspiller. I 2008 havnet han også som nr. 2. Og så fra 2009, har han tjent opp til "vandrepokalen", som verdens aller beste spiller. Tre år på rad helt øverst er et tegn på ekstremt høyt nivå. Og fem år på pallen, er han kanskje alene om i historien?

Og hvis vi er litt strenge, og det skal vi være, kan vi påstå at det er prestasjonene for Barcelona som gjør Messi til den beste. I landskampene for Argentina er det lengre mellom de virkelig store prestasjonene. Så hva slags rolle i Barcelona er det som passer Messi så godt?

Barcelona spiller på Messis styrker. Messi er en kvikk og meget fotballklok dribler. Han er direkte i stilen. Dribler eller spiller han bakover, er det for at det lønner seg å gjøre nettopp det. Men som oftest stormer han rett på mål. For han er flink til å score mål. Teknisk, men muligens enda mer taktisk. Han velger rett løsning og teknikk, bemerkelsesverdig ofte. Messi vandrer på banen. Og han vandrer litt inn og ut av kampen. Motstanderen er hele tiden på vakt. Så smeller det plutselig fra argentineren. Og han klarer å overraske. Bryte gjennom, eller til og med score. Av de 16 scoringene i denne undersøkelsen scoret spilleren med tre touch i snitt per involvering, seks mål og hadde assist til tre.

Men Messi lykkes ikke hver gang. Messi er nemlig den spilleren som mister ballen oftest i Barcelona. Han dribler seg bort. Det ligger i sakens natur. Og det er det full aksept for i laget. Jeg har ikke sett en eneste episode, på alle disse sju kampene med Barcelona, der en lagkamerat viser tegn til irritasjon overfor Messi. Jeg tror han får lov til å drible seg bort en uke i strekk, hvis han vil. Og jeg tror også at lagkameratene stiller opp hver eneste gang, når ballen skal vinnes tilbake. Og de jubler med ham når han tryller. Sannsynligvis veldig glade for å være på lag med verdens beste fotballspiller.

6.4.2 DIRIGENTEN

For at spesielt Messi, men også andre spillere i Barcelona, skal få gode arbeidsvilkår når kampen skal avgjøres, er det noen som må holde i taktstokken. Den høyre indreløperen er involvert ni ganger som en av de tre siste på 16 mål i Champions League våren 2011.

Xavi bestemmer hvilket tempo Barcelona angriper i. Han bestemmer ofte hvor de skal angripe. Han styrer Barcelonaspillet i stor grad. Xavi er den spilleren som har ballen desidert mest, og som mister den sjeldnest. Han verken dribler, slår tuneller eller prøver seg med frekke hælspark. Xavi løper med ballen. Han står i ro med ballen, fører den, vender vekk fra motstand. Vender en gang til. Xavi finter med blikket, finter med kroppen. Så toucher han ballen litt, så hele motstanderlaget må flytte seg, en gang til. Og han slår veldig mange pasninger. Og når han slår, kan pasningen komme i alle retninger, men den kommer til en med samme drakt som dirigenten. Xavi har spilt kamper nesten uten å miste ballen. Og vi vet at han har den rundt 120 ganger per kamp. Barcelonas dirigent styrer takten og rytmen. Han bestemmer ofte når Messi, Iniesta, Villa, Pedro eller Dani Alves skal inn i stykket. Disse gutta er avhengige av at dirigenten vet hva han holder på med. At han er forberedt på neste crescendo.

Xavi er alltid forberedt. Han er en mester i persepsjon. Blikket går hele tiden. Han gir små tegn og nikk til dem rundt seg. Alt og alle er sett, hele tiden. Jeg tror Messi syns det er godt at Xavi er dirigenten. Han vet at Xavi ser at han har gjemt seg litt. Og han stoler på at Xavi spiller ham i gang til rett tid. Når motstanderen ikke vil ha Messi på ball. Da spiller dirigenten, enten via en lagkamerat eller rett til Messi. Han spiller sjelden på det første touchet. Han spiller i snitt på 2,8 touch. Han spiller ofte med innsiden av høyre fot. Han spiller presist. Xavi spiller med god kontroll.

6.5 HVORDAN OG HVORFOR BRUKER BARCELONA ETT TOUCH?

Gjennomgangen av scoringsangrepene kan tyde på at kombinasjonsspill på ett touch ikke er et viktig angrepsvåpen for Barcelona. Tallene fra de forskjellige fasene i forhold til stillingen i kampene, ser ut til å peke i samme retning. Når de må ha mål går antall ett touch nemlig ned.

Hva brukes så ett-touchene til?

A) Mitt inntrykk er at en betydelig andel av involveringene på ett touch brukes av feilvendte Barcelonaspillere. Dette ser man for eksempel hos de tre frontspillerne. De havner i situasjoner under press, og med ryggen til mål. Da spiller de ganske ofte støttopasninger på ett touch. Dette gjelder også spillerne i de andre posisjonene, hvis de er feilvendte. Typiske feilvendtsituasjoner for de tre på midten, kommer etter at motstanderen har slått lengre oppspill i lufta. Barcelonas backledd duellerer med motstanderens frontspillere, og feilvendte spillere på midten er først på andrebullen. Da sender de ganske ofte en støttopasning på sitt første touch.

Man kan også spekulere i hvorfor de velger å spille oftere på ett touch i disse situasjonene. Kan det være for å unngå skader? Eller kanskje for å være lett å lese for lagkamerater (litt mønster)? Eller fordi man mister ballen oftere hvis man ikke ser motstanderen?

B) Barcelonaspillerne bruker ofte ett touch når de har det trangt tidsmessig, og med stor sannsynlighet får trøbbel ved bruk av flere touch.

C) Alle spillerne i Barcelona spiller oftere direkte, hvis ballen ligger perfekt til rette for pasning på ett touch, og de rett og slett ikke trenger å legge til rette selv. Men ikke engang da er det en selvfølge at ett touch brukes.

D) Spesielt på slutten av kampene, men generelt når de leder og ikke trenger å score mål spiller Barcelona på ett touch for å psyke ut motstanderen: De såkalte "olé-olé"- situasjonene kommer ofte på slutten av kamper som allerede er avgjort. Disse situasjonene huskes også godt av publikum i ettertid. Og ettersom de ofte har flere ett-touchere på rad, kan de være en del av årsaken til at mange tror at Barcelona ofte bruker ett touch kombinasjonsspill som viktig angrepsvåpen.

Det må også nevnes at for et så ballsikkert og samkjørt lag, er det kanskje vel så lurt å spille seg imellom på få touch, som å spille seg ned i hjørnene, hvis de bare prøver å unngå å miste ballen.

6.6 HØYT TEMPO ELLER GOD KONTROLL?

Dette er oppgavens tittel, og dette fotballfaglige spørsmålet har jeg grunnet mye på de fem-seks siste årene. Påstander om Barcelona var hovedgrunnen til at jeg havnet i akkurat det tankemessige sporet.

Og svaret jeg mener å ha fått er: Barcelona prioriterer kontroll. De ønsker å ha herredømme over kampen, gjennom mye god bevegelse og kontrollerte handlinger med ball.

6.6.1 HERREDØMME OVER KAMPEN

Slik jeg ser det, er det essensielt for Barcelona å få herredømme over kampen. De ønsker å få det gjennom spill på sine beste egenskaper både individuelt og som kollektiv. Og det som søkes da er å eie ballen, ha posisjon. Både bevegelsene og selve pasningsspillet er viktige bestanddeler, og er så kontrollert som mulig. De aller fleste pasningene er korte, presise og med innsiden av spillerens beste fot. Pasningene spilles også ganske ofte til mottakerens riktige fot. Riktig fot kan for eksempel bety at ballen spilles på den foten som er lengst unna motstander. Det gjør et medtak tryggere.

Barcelonas bevegelser hadde egentlig fortjent et eget kapittel. Men det blir ikke fra meg i denne omgang. Jeg nøyer meg med å si at de ofte er i vinkel til ballfører. De kommer for eksempel som klassiske medløp (à la Rosenborg under Eggen) i nærrom. Barcelona har også alltid en eller flere spillere i støtte til ballfører. De to stopperne og en veldig nøyaktig og ballsikker keeper Valdes, er stort sett tilgjengelige i støtte hvis det skulle trenge. Og det gjør det ganske ofte. En møtende frontspiller på ballsida er også på allerten. Og så kommer de vinklede bevegelsene mot fjernrom. De sistnevnte går ofte mot bakrom fra motsatt ving eller back. Messi, som har en slags frirolle med utgangspunkt som lav midtspiss, vandrer rundt der det passer. Fotballklok som han er, dukker han plutselig opp til riktig tid, som møtende, i medløp eller i fullt firsprang mot bakrom. Eller nå og da, bare som enda et spillepunkt på midten, for å holde ballen i laget.

Hvis Barcelona valgte å spille hurtigere fotball, på færre touch, ville de sannsynligvis ha hatt litt dårligere kontroll på ballen. Det ville nok betydd flere dueller og tilfældigheter. Og da er min påstand at de rett og slett ikke hadde klart seg like godt med dagens spillerstall. Den er trolig valgt og designet for å spille som de gjør. Med kontroll.

6.6.2 TIDLIG GJENVINNING

Men om angrepsspillet ikke går i hurten og styrten, gjør den viktigste delen av forsvarsspillet det. Tidlig gjenvinning er effektivt når man gjør det skikkelig. Og da handler det mer om å stresse og jage motstanderen med en gang, enn å ha en struktur i forflytningene sine. Denne oppgaven handler ikke om forsvarsspill i det hele tatt, men evnen til tidlig gjenvinning er en så viktig del i helheten i Barcelonas spill, at den allikevel må nevnes her.

Gjenvinningen er nemlig for det meste på plass. Og når man legger den til det faktum at Barcelona har hatt mest posisjon i alle kampene Guardiola har ledet, da får man veldig ofte herredømme over kampen. Motstanderne kan oppleve det å spille mot Barcelona, som en slags kvelningsfornemmelse. De jager for å presse ballførere, og helst vinne ballen. Men med et så godt posisjon-spill som Barcelona har, blir det mest løping uten å få betalt. Hvis så motstanderen klarer å vinne ballen, blir de satt under umiddelbart og sterkt press. Og de kan oppleve å ha ballen nærmest i panikk, i 3-4 sekunder, og så må de begynne å forsvare seg igjen. Dette er slitsomt fysisk, men sannsynligvis verre mentalt. Derfor en slags følelse av å kveles.

6.6.3 SAMME KLIMA SOM SIST

Barcelona gjør mye for å beholde ballen og tar i hardt for å vinne den tilbake, for å gjenopprette kontroll over begivenhetene. Og en av fordelene de har med å legge så mye arbeid i å beholde/gjenvinne ballen, er at de kan spille på samme måte nesten uansett motstander. Mitt inntrykk, når jeg ser kampene, blir forsterket av lagets statistikker angående antall touch på ballen:

Det meste følger samme spor som før. Og det blir ytterligere forsterket av de individuelle tallene for antall touch per spiller.

Vi kan også si om Barcelona at de spiller en gjennombruddsavventende angrepsfotball. De tar ikke alle mulighetene til å spille framover, men venter tålmodig på en litt bedre mulighet.

De spiller motstanderen og arbeidsforholdene i kampene sine inn i et kjent mønster, fra kamp til kamp. Det gjør at forutsetningene ofte blir de samme. Barcelona eier ballen, og de eier ballen med liknende romforhold og tidsforhold som forrige gang de spilte kamp. Det at flere spillere skjønner det samme samtidig er alltid lurt i fotball. Og spillerne i Barcelona må veldig ofte få følelsen av at dette har de gjort før. Mange ganger før.

Når de så har kommet dit har de en ganske tydelig arbeidsfordeling, som i ganske stor grad er knyttet til posisjoner, individuell og relasjonell spisskompetanse.

6.7 KONSEKVENSER FOR EGEN TRENERPRAKSIS

For min egen trenerpraksis, har jobben med analysen av Barcelona spilt en rolle på flere plan. Den har blant annet gitt meg mer kunnskap om detaljer i spillet til noen av de beste i verden. Denne nye kunnskapen hjelper til med å fylle ut bildet mitt av fotball på topp nivå, og er en god base å ha i bunn. Jeg får flere og bedre referanser, som kan brukes i arbeidet med å utvikle både spillere og lag i framtida.

Som trener for Lyns A-lag kan jeg ikke unngå å ta med meg noen Barcelona-ideer på treningsfeltet. Vi jobber mye med hvordan vi kontrollerer ballen best mulig. Og riktig antall touch på ballen til en gitt situasjon prøves og diskuteres. Det å se hva andre gjør er en ting. Det å kjenne det på pulsen selv, er noe helt annet.

Nøyaktighet og riktig tempo i pasningsspillet står ofte på planen. Da er også bevegelseskvaliteten sterkt knyttet til dette.

Generelt har jeg i mange år vært opptatt av å gi spillerne inspirasjon og mulighet til å øve mye med ball. Jeg går opp og ned på funksjonalitetsskalaen i denne treningen. Men når vi jobber med ikke spill-aktivitet prøver jeg allikevel å skape en forståelse som gir god overføringsverdi til ferdig spill.

Vi har mye spill på trening, og jobber med å knekke fotballnøtter hele tiden. Hvis det er noen endringer i forbindelse med skrivingen av denne oppgaven, går de nok i retning av et større fokus på den tekniske gjennomføringen av de handlingene vi velger i en situasjon. Det er umulig for meg å sitte å stirre på nøyaktige handlinger på video i seks timer i strekk, og så stille på egen trening for å coache bare valg. Spillerne merker nok at treneren er ekstra på hugget der.

Det ligger mye spennende i den offensive delen av spillet til katalanerne. Og det å tolke klima bedre er også hyppig oppe. Vi prøver å bli i stand til å bygge opp og spille ubalanse på motstanderlaget, i det ene øyeblikket. Og i det neste oppdage kontringsmuligheten, og ta den. Dette er en klassisk utfordring. Fokuser på noe, visk ut noe annet. Så derfor er persepsjonsdelen av spillet nødvendig å bruke tid på. Spillerne må få sjansen til å oppdage både mulighetene og begrensningene som ligger i en gitt situasjon. Og når man begynner å få draget på å hente inn informasjon, er det lettere å tolke situasjonen rett. Derfor vil jeg si at vi tar steg i vår evne som gjennombruddsavventende, mens vi kontrollerer ballen og spillet.

Men foreløpig er dog forsvarsspillet, med tidlig gjenvinning, det mest fruktbare. Det å kunne vinne tilbake ballen tidlig, er en viktig del av moderne forsvarsspill. Vi forsvarer oss på flere måter, men Jeg syns det er riktig å ha gjenvinningen som en del av vårt innøvde forsvarsrepertoar.

6.8 FEILKILDER

Metodisk: Videobildene fra kommersiell filming gjør at situasjoner, og dermed en del involveringer forsvinner. Vi vet at den kommersielle filmingen alltid bruker noe tid på repriser, nærbilder av spillere, trenere eller publikum. Men jeg har materiale fra mange kamper. I alt har jeg over 5000 involveringer og 12500 touch. Så filmingen bør ikke være en signifikant feilkilde.

Faglig: Jeg har ikke sett spesielt på motstanderen, og detaljer i hvordan de påvirker Barcelonas bruk av ulike touch. Men som jeg omtaler i teorikapitlet, er kampdimensjonen, og kvaliteten på motstanderen, en viktig faktor i fotball. Derfor er jeg ydmyk overfor at det i enkelte perioder av Barcelonas kamper, er motstanderen som bestemmer hvor mange touch de skal bruke. Det kan være Real Madrids høye press, og ikke bare ledelse med to og tre mål, som gjør at Barcelona spiller 30 minutter med nesten 40 % ett touch. Sannsynligvis er det en blanding. Av disse to faktorene og mange flere. Fotball er en kompleks og åpen idrett, og det vil alltid prege det bildet vi ser.

Valg av tema er snevret inn, slik at jeg kan gå i dybden på det. På det dypet ser man også hvor gode de er på (relasjonell) bevegelse uten ball, spill til og medtak på riktig/lengste fot, tempo- og retningsskifte. Når vi ser på hvordan tida og stillingene spiller inn på antall touch, er det grunn til å tro at også disse faktorene dels er på høyt nivå, og varierer i takt med kamp- og spillfasene.

6.9 NY OG TIDLIGERE FORSKNING

Her er tallene fra artikkelen “Number of ball touches in professional football” (Carlsen 2009) lagt sammen med mine funn på Barcelonas Champions League kamper våren 2011. Først ser vi en tabell for gjennomsnittlig antall touch per involvering, så en tabell for prosentvis antall ett-toucher.

Norsk 2.divisjon (Kjelsås).....	1,9
Championship (Preston-Sheffield United).....	2,2
La liga (Racing Santander-Villareal).....	2,2
Tippeligaen (Rosenborg-Fredrikstad).....	2,2
Serie A (Inter-Milan).....	2,5
Premier league (Manchester U-Tottenham).....	2,5
Champions league (Arsenal-Manchester U).....	2,5
Barcelona (anno 2009).....	2,5
BARCELONA (anno 2011).....	2,5
Brasil (Gremio-Portuguesa).....	2,7

Tabellen for snitt touch per involvering viser noe forskjell på de ulike ligaene. Kampen fra Brasil har det høyeste snittet pr involvering med 2,7.

Barcelonas 2,5 i gjennomsnitt ligger på samme nivå som snittet i kampene fra flere toppligaer i Europa, samt Champions League kampen mellom Arsenal og Manchester United og Barcelona anno 2009.

Tippeligakampen Mellom Rosenborg og Fredrikstad har samme snitt (2,2) som kampen fra den nest øverste divisjonen i England og La Liga-oppgjøret mellom Racing Santander og Villareal. Kjelsås, fra 2. divisjon i Norge er i en helt egen klasse angående gjennomsnittlig antall touch per involvering, med kun 1,9. Kjelsås ligger på samme nivå som de individuelle tallene for Barcelonas keeper Victor Valdes.

Norsk 2. div (Kjelsås).....	48 %
Championship (Preston-Sheffield United).....	43 %
La Liga (Racing Santander-Villareal).....	37 %
Tippeligaen (Rosenborg-Fredrikstad).....	35 %
Serie A (Inter-Milan).....	32 %
Premier league (Manchester U-Tottenham).....	29 %
Champions league (Arsenal-Manchester U).....	29 %
Barcelona (anno 2009).....	26 %
BARCELONA (anno 2011).....	25 %
Brasil (Gremio-Portuguesa).....	25 %

Denne tabellen viser mange av de samme tendensene som over.

Kjelsås spiller veldig direkte, og bruker ett touch i nesten halvparten av sine involveringer. Championship i England ligger også høyt i sin andel ett touch. Barcelona, med sine 25 % ett touch, ligger i andre enden av tabellen. Vi ser altså at andelen spill på ett touch er relativt sett lavere i forhold til de andre ligaene, sett opp mot snittet pr involvering. Vi kan spekulere på om Barcelona har en tydeligere plan med bruk av to og tre touch, enn lagene de her sammenlignes med.

Men sammenligningsgrunnlaget er kanskje litt tynt, ettersom tallene fra 2009 er fra kun en kamp av gangen, mens Barcelonas tallmateriale fra våren 2011 gjelder for sju kamper. Dette var dog det eneste jeg kunne finne å sammenligne med, så derfor er tallene presentert her. Men jeg velger å ikke lese for mye ut av dette. Spesielt med tanke på at Carlsens tall fra 2009 er samlet "live" uten muligheter for tilbakespolinger og nøyе vurderinger. Jeg brukte selv mye tid på akkurat denne delen av prosessen med datainnsamling.

6.10 VEIEN VIDERE FOR FOTBALLFORSKNINGEN

Når jeg begynte arbeidet med denne oppgaven, prøvde jeg å finne andre analyser med samme eller lignende tema. Resultatet var nesten svart hav. Kun den tidligere omtalte artikkelen "Number of ball touches in professional football" var å oppdrive.

Jeg tok utgangspunkt i noen "vedtatte sannheter", og endte opp med ganske spennende resultater. Det er overraskende at antall touch per involvering ser ut til å gå opp når Barcelona trenger mål. Og at de ikke kombinerer seg til mål, er også oppsiktsvekkende.

Hvordan står det til med de andre topplagene og trendsetterne? Er det vi ser fra Barcelona unikt? Eller er det vanlig blant de beste klubb- og landslagene å variere antall touch i forhold til oppgaven?

Driver for eksempel Spania med det samme som Barcelona? Og er det kanskje Argentina som kombinerer mest på ett touch? Hva med Manchester United, på sitt mest innleggshissige og måljagende? Går antall touch per involvering ned når de bombarderer en motstander. Og apropos Bomber: Hvordan ligger det an med "dødballaget" Stoke? Er de som Kjelsås, under 2,0 i snitt per involvering.

Det er mange spennende objekter der ute, som jeg mener noen bør se nærmere på, med forstørrelsesglass. De store turneringene og mesterskapene bør forskes mer på. Og neste VM-rapport bør muligens inneholde tall og tanker fra dette perspektivet?

Jeg er fotballtrener. Men jeg kommer nok til å telle touch i framtiden også.

6.11 KONKLUSJON

Jeg har i denne oppgaven sett på hvor mange touch spillerne på Barcelona bruker i lagets angrepsrytme. I hvor stor grad prioriterer de ballkontroll fremfor å drive opp tempoet. I oppgaven har jeg gjort en systematisk undersøkelse av hva Barcelona faktisk gjør med ballen. Hvor mange touch velger de forskjellige spillerne i laget å bruke i en gitt situasjon?

Motstanderen påvirker valgene våre i fotball, men forholdet til kampdimensjonen har jeg i liten grad berørt, og jeg er derfor klar over at materialet er snevert. Men det må vel være en utfordring all forskning har. Alt henger sammen med alt. Jeg har valgt å ikke undersøke alt denne gang, men har sett med lupe på hva Barcelona gjør med ballen.

Jeg har søkt svar på fire ulike problemstillinger. Innenfor min første problemstilling, som ser på bruken av ett touch, finner jeg at 25 % av alle handlinger med ball er på ett touch, mens for eksempel 36 % skjer på to touch. Dette er ikke oppsiktsvekkende. Vi har lite å sammenligne med, men den ene undersøkelsen jeg fant, forteller meg at Barcelonas antall ett touch, og snitt touch per involvering, er ganske normalt for fotball på dette nivået.

Min andre problemstilling, om forskjellen på effektive angrep og angrepsspillet totalt sett, viste at Barcelona i snitt bruker flere touch, og en mindre andel ett-touch (20 %), i scoringsangrep enn i resten av spillet sitt. Konklusjonen på problemstilling 2, er at man med bakgrunn i dette materiale kan si at Barcelona prioriterer god kontroll når de trenger mål. Dermed mener jeg å ha bevist min tese om lite kampavgjørende kombinasjonsspill og annet ett-touch spill i Barcelona.

Problemstilling 3 sier noe om enkeltspillerne. Jeg fant at det er forskjell mellom spillerne i Barcelona. Spillerne som oftest er direkte involvert i de avgjørende situasjonene, bruker høyere antall touch i snitt enn de øvrige spillerne. Dette funnet er også med å forsterke funnet i problemstilling 2, som er hovedspørsmålet mitt. Barcelona prioriterer kontroll foran høyt tempo. Nøyaktighet foran blitz.

Den siste problemstillingen, angående faser i forhold til stilling og tid, sier meg at Barcelona i større grad styres av stillingen i kampene, enn når i kampen man befinner seg. Antall ett-toucher svinger ganske tydelig i forhold til om Barcelona trenger mål eller ikke. Mens de kvarters lange kronologiske tidsperiodene er forholdsvis stabile.

REFERANSELISTE

Bergo, A., Johansen, P.A., Larsen, Ø. & Morisbak, A.: *Ferdighetsutvikling i fotball – handlingsvalg og handling*. Akilles Forlag, 2002

Carlsen, K.H.: *Number of ball touches in professional football*. Oslo: KC Print

Hughes, C.: *The Winning Formula*. Collins, 1990

Hughes, M. & Franks, I.: *Analysis of passing sequences, shots and goals in soccer*. Journal of Sport Sciences, mai 2005; 23(5): 509-514

Mortensholm, A.: *Angrepsspill i vinnerlag*. Upublisert masteroppgave ved master i coaching, trenerstudiet NIH, 2012

Norsk Toppfotballsenter: *VM-rapporten 2010*.

O'Donoghue, P.: *Interacting Performances Theory*. International Journal of Performance Analysis of Sport, 2009; 9:26-46

Olsen, E., Larsen, Ø. & Semb, N.J.: *Effektiv fotball*. Gyldendal Norsk Forlag, 1994

VEDLEGG